

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researcher's Society in Hungary

XVIII. évfolyam, 44. szám

2022. október 22.

TARTALOM

Következő találkozóink helyszíne és időpontja	2
Rudolf Keszler: A hesseni Main-Kinzig járásból érkezett telepesek a Budai hegységben	3
Johann Kopp: A bácsalmási menekülés és kiűzetés emlékei 1944-től 1946-ig - Egy német származású család életútja	25
Dr. Pencz Kornél: Kiegészítések Hajós családkönyvéhez – A Heibl család eredete	28
Képek az AKuFF 2022. évi eddigi találkozóiról (Kübekháza, Himesháza)	36

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2022.

NKUL-KP-1-2022 / 2-000766

Következő találkozóink helyszíne és időpontja

2023. tavaszi találkozó és közgyűlés
még nem ismert

Őszi találkozó
2023. október 21
Bakonynána, Veszprém megye

Az egyesületi találkozókat meghirdetjük a honlapunkon. A tagjaink kb. 15 nappal az esemény előtt meghívót kapnak. Külön kérésre az egyéb érdeklődők is kapnak a részletes tudnivalókat tartalmazó meghívót.

TÁMOGASSA

SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA 1%-ÁVAL AZ
EGYESÜLETÜNKET!
KÉRJÜK, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOT Tüntesse fel
NYILATKOZATÁN

18360062-1-03

A 2021. évi adóbevallásban felajánlott 1%-okból a NAV
2022. őszén 145.752,- forintot utalt az AKuFF-nak

Köszönjük!

Az AKuFF Hírmondó következő száma az őszi találkozónkra
jelenik meg.

Addig is várjuk az írásbeli bemutatkozásokat, kutatási
eredményeket, beszámolókat, egyéb írásműveket!

Rudolf Keszler:

A hesseni Main-Kinzig járásból érkezett telepések a Budai hegységben

„Az Ember tévelyeg, míg Célra tör“, hallottuk Goethe-től már az iskolában, és ahogy idősebbek leszünk, újra és újra emlékeztetve leszünk erre. A családfakutatásban sokszor évekig követünk nyomokat, aztán egyszer csak megállapítjuk, hogy tévúton járunk.

Erre például szolgálnak az őszömmel, Johann Heinrich **KESZLER**-rel kapcsolatos kutatások. Azt tudtuk róla, hogy Margaretha **REMMEL** házastársa volt, 1748. október 10-én Zsámbékon kereszteltették Paul nevű fiukat, akit 1751. augusztus 30-án Pilisszentivánon temettek el. A család Pilisszentivánon telepedett le. A gyerekeik keresztszülei ott mindig a pilisborosjenői Johann Adam **FRANZ** és Magdalena **KAUFMANN** voltak. Zsámbék családkönyve¹ Heinrich **GESSLER (KEZLER)** születési évét 1723-re teszi.

És micsoda véletlen, néhány sorral feljebb megjelenik Michael **GESSLER (KESZLER)** családja egy Heinrich nevű fiúval, aki 1724. május 21-én született. A zsámbéki származású Anton Jelli páter 2005-ben azt írta, hogy ez a Michael „bizonyossággal“ az én őszám. Mi sem kézenfekvőbb, minthogy a családot tüzetesebben megvizsgáljam és az interneten a FamilySearch adatbázisában a zsámbéki anyakönyveket megnyissam. Kiderült, hogy az anya neve Elisabeth **HELLER** volt. A további kutatások ezen a vonalon Vértessomlóra vezetnek. Az környei anyakönyvben szerepel a mi Michael **GESSLER**-ünk, aki „Sömlei“ származású volt és 1770-ben 69 éves korában halt meg. Egy további, Michael nevű fiút hagyott hátra, aki ott egy ismeretlen családnévű Dorotheával volt házasságban. 1752-től kereszteltetik gyerekeiket Vértessomlón.

És még egy puzzledarab jött ezekhez. A sokak által igen tisztelt pilisvörösvári Márlok apátplébános az első telepések után kutatva jutott el Lohr am Mainba, ami az alsó-frankfordi Main-Spessart járásban fekszik. A katolikus plébánián többek között megtalálta Peter **PAXIAN** nyomát, aki 1724-től Pilisszentivánon élt. De talált ott egy Johann Michael **KESSLER**-t is, aki 1714-ben kereszteltette lányát. Kézírással mindkét családot feljegyezte egy lapra. Ezzel talán megtalálta Márlok a **KESZLER**-ősök nyomát?

Éveken keresztül hiába követtem ezt a csalóka nyomot. Éppen ezért az érintett adatokat a Pilisszentiván családkönyvben² korrigálnom kell.

Valahogy mégis az az érzésem volt, hogy az őszám ebből a régióból származik. De nem volt más támpontom. 2021-ben kutatótársunk, Franziska Milbich-Münzer felhívta a figyelmemet arra, hogy a Fuldai Püspökség anyakönyvei megtekinthetők az interneten a MATRICULA-nál. És ekkor eszembe jutott egy nyom a Hessischen Familienkunde³ egy régi, 1963-as kiadványából. A 123-as szám 356. oldalán ez állt: „**Keßler**, Heinrich, S. d. Johannes K. von Horbach, A. Freigericht han., ist 1755 seit 1748 in U. (MA).“

Még 1989-ben kaptam adatokat a D-63579 Freigericht-Horbachot ellátó Freigericht-Somborn-i katolikus plébánia egyik munkatársától, a fent említett Heinrich **KEßLER**-ről és a szüleiről, de nem tudtam semmiféle kapcsolatot felfedezni Pilisszentivánnal vagy Zsámbékkal kapcsolatban. Tehát ez a nyom szépen csendben nyugodott az íróasztalomban.

Horbach település a Freigerichti körzethez tartozott és közvetlenül a bajor határ mellett fekszik. Freigericht akkoriban egy kondomínium, a Mainzi érsek-választófejedelem és a Hanau-Münzenbergi gróf közös birtoka volt. Már 1184-ben említik a plébániát az aschaffenburgi

¹ (Gallina, 2002)

² (Keszler, 2017)

³ (Philipp, 1963)

Szent Péter és Sándor társaskáptalan tulajdonaként. Egyházi szempontból a társaskáptalan és így a Somborni plébánia is a mainzi érsek alá tartozott. 1803-ig tartozott Somborn a Mainzi Érsekséghez, majd 1821-ig a Regensburgi Érsekséghez (az aschaffenburgi püspöki helynökséghez) és csak 1821-től a Fuldai Püspökséghez¹. Freigericht katolikus maradt, míg a szomszédos D-63589 Linsengericht, mely más uradalomhoz tartozott, protestáns volt. A somborni plébániához ekkor Somborn, 1830-ig Albstadt (ma D-63755 Alzenau bajor város része), valamint a mai freigerichti településrészek Altenmittlau, Bernbach, Horbach és Neuses tartoztak. Ha valaki a két urasági terület között lakóhelyet váltott, akkor gyakorlatiasan jártak el és a házasságkötésnél konvertáltak. Az anyakönyvek bizonyítják, hogy a más vallású keresztszülőket is elfogadták.

Nagyon közel voltam már a nyomhoz öt évvel ezelőtt, amikor Franziska Milbich-Münzer felhívta a figyelmemet az eidengesäbi Johann **MÖNCHHOFER**-re, aki Pilisszentivánra jött Sajnos, ebben az időben még nem lehetett online hozzáférni az anyakönyvekhez.

Alig hittem a szememnek, amikor először megnéztem a katolikus anyakönyveket. Majd elállt a lélegzetem, amikor megláttam, hogy mennyire gyakoriak a Pilisszentivánon és környékén előforduló családnevek. Olvashattam (különböző írásmóddal) a **KESSLER, BÖHM, FRANZ, PELZ** és **REMMEL** családneveket. Hogy megállapítsam, jó nyomon járok-e ezúttal, széles körű környezeti vizsgálatra volt szükség. Tehát minden személyt, akiről azt gyanítottam, hogy valamilyen rokoni kapcsolatban állhattak a pilisszentiváni telepésekkel, bevittem a GenPlus genealógiai programmal egy adatbázisba, hogy a struktúrákat láthatóvá tegyem. És egyszer csak kiderült, hogy a szomszédos település, Linsengericht-Altenhaßlau protestáns anyakönyveire² is vissza kell nyúlnom.

A Marburgi Állami Levéltár felé tett megbízásaimra több dokumentumot kaptam a hornbach **KESSLER** névvel kapcsolatban, de egyik sem érintett kivándorlást. Az én őseimmel és az ő környezetükkel kapcsolatban egyszerűen nem volt fellelhető egyetlen kivándorlási akta sem. Ezért feltételezhetjük, hogy titokban indultak el. Ezek a kivándorlások több évtizedes időszakra terjedtek ki, ahogy ez a kutatásaim során kiderült. Mivel nem volt semmilyen közvetlen írásos bizonyíték sem a kivándorlásról, sem a letelepedésről, az anyakönyvek pedig gyakran hiányosak vagy hibásak voltak, ezért a közvetett bizonyítékok stabil láncolatát kellett kiépíteni, hogy bebizonyosodjon, hogy valóban az igaziról van szó.

Problematikusak voltak a gyakran hiányos anyakönyvi bejegyzések. Az adatok rögzítése során gyakran kiderült, hogy egy család több élő gyermekének is ugyanaz a keresztnév volt. Ez óhatatlanul gyakran vezetett ahhoz, hogy problémák voltak a személyek hozzárendelésével. Szerencsére később, amikor az érintett személyek keresztszülőként megjelentek, kiderült, hogy második keresztnévük is volt. Így például az egyik testvért „Anna Gertrud”-nak, a másikat „Maria Gertrud”-nak hívták. Hasonló volt a helyzet a férfiakkal is. Szerencsére azonban a házasságkötésnél megadták a szülők, vagy legalábbis az apák nevét.

A származási hely forrásaira már utaltam, a magyarországi adatok az egyes anyakönyvekből származnak a FamilySearchről, hacsak nem adok meg más forrást. A jobb olvashatóság érdekében eltekintettem a részletesebb forrásközléstől.

I. KESSLER/KESZLER

Azt feltételezhetjük, hogy Johann Heinrich **KESZLER** és a felesége Margaretha **REMMEL** már gyerekkorukban ismerték egymást. Sem Hessenben, sem Magyarországon nem sikerült megtalálnom a kettejük házasságkötését. Vagy útközben, a kivándorlás során házasodtak össze valahol a szomszédos Bajorországban, vagy pedig Magyarországon. A feleség édesapja a

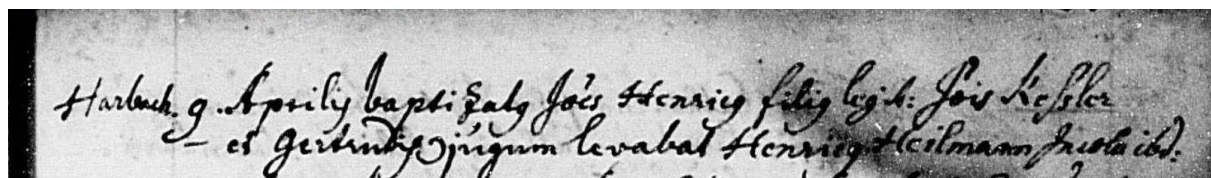
¹ (Somborn)

² (Altenhaßlau)

Solymáron 1769-ben először említett Johann **REMMEL** unokatestvére volt. Mivel az ebből az időből származó solymári anyakönyvek elégték, nem zárható ki, hogy a házasságot ott kötötték. Elméletileg egy zsámbéki esküvő is lehetséges.

Az első telepes családja a Pilisvörösvár und Pilisszentiván családkönyvekben dokumentálva van. A most megismert összefüggések könnyebb megértése kedvéért az alábbiakban az aktualizált adatokkal még egyszer bemutatom, mielőtt az ősökre térek rá.

KESSLER (KESZLER), Johann Heinrich Szülők: K., Johann és BECKER, Gertrud
* 1725.04. Freigericht-Horbach, ~ 1725.04.09 Freigericht-Somborn, *Keresztszülő: Heinrich HEILMAN Freigericht-Horbachból.*
meghalt 1789.04.06. Pilisszentiván "76 éves özvegy". *Az életkor becsült.*

Johann Heinrich 1743.12.02-án még keresztszülőként szerepelt Sombornban és Zsámbékon csak 1748-ban jelenik meg. 1752-től aztán Pilisszentivánon élt. Többek között tanú volt: a Nikolaus OSTHEIMER és Maria Katharina BÖHM házaspárnál 1758.01.23-án, Peter BÖHM és Maria HÜGLER-nél 1757.02.04-én és a testvérénél, Bartholomäus KESSLER-nél Maria Margaretha GINDLING-gel való házasságkötésükkor 1771.04.29-én.

oo mikor?, hol?

REMMEL, Margaretha Szülők: R., Peter és SCHAFFROTH, Katharina
* 1725.10. Freigericht-Horbach, ~ 1725.10.20. Freigericht-Somborn,
eltemetve 1788.05.07 Pilisszentiván, Lakóhelye: 1737.02.25. Freigericht-Horbach keresztszülőként.

< Bátyjai Zsámbékon éltek. Unokatestvére Anna Katharina Remmel *1706.11.04. meghalt 1747.03.25-én Pilisborosjenőn. Az ő férje Johann Adam Franz és annak második felesége Magdalena Kaufmann voltak a gyerekek keresztzülei Pilisszentivánon.>

Gyerekeik:

1. Paul (GESSLER) * 1748.10.10. Zsámbék, *keresztszülők: Paul HOFER *1706 körül, Elisabeth RAAB, meghalt 1751.08.30. Pilisszentiván.*
2. Johann Adam (KEßLER)* 1752.04.17. Pilisszentiván. *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN, I. oo 1774.04.18. Budakeszi, Maria VOGT, Lakóhely: Budakeszi, II. oo 1797.02.25. Budapest-Pesthidegkút, Katharina BLANK,*
3. Johann * 1754.12.24 Pilisszentiván, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN, meghalt 1799.03.13. Pilisszentiván, I oo 1779.02.11 Pilisszentiván, Gertrud BRUCKNER * 1753.10.13 uott, meghalt 1787.11.16. uott, II oo 1790.02.08. Pilisszentiván, Magdalena METZGER * 1765.07.04. uott, meghalt 1804.10.28. uott*
4. Josef (KESZLER) * 1757.03.03. uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, MAGDALENA KAUFMANN, meghalt 1845.02.28., I oo 1785.01.24. Pilisszentiván, Anna Maria KNECHT * 1761.07.03 Pilisszentiván, meghalt 1804.06.18., uott, II oo 1804.11.21 Pilisszentiván, Anna Maria MÖNCHHOFER * 1782.01.08., meghalt rákban uott*
5. Jakob (KESSLER) * 1759.05.02. uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, KAUFMANN Magdalena, meghalt 1779.06.16. Pilisszentiván.*
6. Magdalena * 1762.01.29. uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN*
7. Heinrich (KESLER) * 1763.04.06. Pilisszentiván, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN, meghalt 1763.04.20. Pilisszentiván.*
8. Heinrich * 1764.05.22 uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN, meghalt 1790.12.30. Pilisszentiván <halotti anyakönyv: "nőtlen, félárva,*

utolsó kenet">,

9. Peter (KEßLER; KESZLER) * 1767.03.09. uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN*, eltemették 1843.05.13. Pilisszentiván, oo 1789.02.18. Pilisszentiván Anna Maria **BRANDHUBER** * 1769.08.21. uott, meghalt gümőkórban uott.
10. Anna Maria * 1770.07.03. uott, *Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Magdalena KAUFMANN*, oo 1789.02.18. Pilisszentiván Kaspar **HOFFMANN** * kb. 1764, foglalkozása: fazekas.

Legfiatalabb öccse, Bartholomäus **KESZLER**, akit 1739.05.28-án kereszteltek meg Sombornban, szintén Magyarországra jött. 1771.04.29-én feleségül vette Maria Margaretha GINDLING-et. Ez a név időnként KINDL-ként is megjelenik az anyakönyvekben. Abban az időben azonban Alzenau és Freigericht közelében a **GINDLING** név fordult elő különböző változatokban. Bátyja, Johann Heinrich a házassági tanúja volt. A házaspár hét gyermeket kereszteltetett Pilisszentivánban. Ezután továbbmentek Verpelétre, ahol 1787.01.30-án került sor Theresia leányuk keresztelésére.

A testvérek szülei a horbachi Johann **KESSLER** és Gertrud **BECKER** voltak. Az apa 1689 körül született. Nem sikerült megtalálnom sem Somborn, sem Altenhaßlau keresztelési anyakönyveiben. Szerencsére a házasságkötésnél szerepelt az apja, a horbachi Thomas **KESSLER** neve, így a hozzárendelés biztosított. Az anya keresztelését sem leltem. Ehhez jön még, hogy a szüleiknek két ugyanolyan keresztnevé gyerekük volt, akik megérték a felnőttkort.

Mivel az anya 1711.02.20-án keresztanya volt egy Anna Gertrud **LEHNER**-nél, így feltételezhetjük, hogy őt is az Anna Gertrud névre keresztelték 1694 körül. A család Horbachban élt és összesen kilenc gyerekük volt. A keresztszülők között ott is fellelhetjük a **REMMEL** és **PELZ** családneveket. Az egyik lány, Maria Elisabeth 1747.02.05-én Matthäus **PELZ**-hez ment feleségül.

Csak egy 1745-ös dokumentumból derült ki, hogy az apa, Johann **KESSLER**, molnár volt. Úgy tűnik, hogy a család elszegényedett. Legkésőbb 1748-ban szökhett a fiú, Johann Heinrich titokban Magyarországra. Hogy az akkor még gyerek öccsét, Bartholomäust is magával vitte, vagy az csak évekkel később követte őt, a források hiányában nem megállapítható.

Az anya halálát követően a szomorú helyzetet a hanaui kormány 1745. január 15-ei többoldalas dokumentuma¹ részletesen leírja, hogy a „Horbach-báli jobbágy, név szerint idősebb Johannes Kessler “engedély nélkül „az ide nőült egyik gyermekénél tartózkodott.”

A tartományi esküdt **SEICKELL** gondoskodott a Keßler-féle malmok „elidegenítéséről”, még továbbiak is felszámíttathattak volna a manumissziós összegnél.

A további oldalokról megtudjuk, hogy

„Id. Johannes Kessler, Horbachból, már nem mutatkozik, az ő ottani malmát a felhalmozódott adósságai miatt Caspar Hufnagelre hagyja. Gyermekai azonban, egyik az Altenhaslaui Hatóság Lützelhausen településén lakik, a másik Aschaffenburgnál egy malomban lakik, nevezett vélhetően ez utóbbinál tartózkodik, és úgy keresi a betevő kenyerét, hogy koldulni megy, és Horbachban már nincs neki semmije...”

(HstAM, 81, B 1/59/4 Manumission des Müllers Johannes Kessler aus Horbach 1745 – 1745).

Hogy melyik gyerekről van szó, akihez az apa állítólag költözött, nem sikerült eddig tisztázni.

¹ (Marburg)

szakaszban egy, a „von der ungarischen Behörde zu Kovaz“ 1751. december 5-én kiállított igazolásra hivatkoznak, melyben megerősítik az örökösök (Keßler fivérek) létezését. Feltételezhető, hogy ez a szomszédos Pilisszentivánban élő testvérekre vonatkozik. Mind a nagykovácsi székhelyű **WALLENDORF** család, mind a pilisszentiváni **KESSLER/KESZLER**-ek molnár családból származnak. Nincs felismerhető kapcsolat Michael és Peter **KESSLER**-rel, akik 1737 és 1744 között éltek Nagykovácsiban, különösen azért nem, mert nem Freigerichtből vagy Linsengerichtből származtak. A **KESSLER** családnév a Spessart szomszédos, bajor részén is gyakori.

Az I. és II. szakaszban említett Heinrich **KIRCHNER** pénzküldönc Sombornból származott, Elisabeth **ESCHENBACH** volt a felesége. A család 1745 után Nagykovácsiban élt. A férfi első felesége halála után 1763-ban feleségül vette a solymári Maria Magdalena **GOLL**-t.

I n t e l l i g e n z b l a t t

zur Preßburger = Zeitung Nr. 83. Dienstag, den 21. October 1834.

Für Runkelrüben = Zuckerfabrikanten.

Ein theoretisch und practisch gebildeter Deconom, verheirathet, der sich seit mehreren Jahren der Erzeugung von Zucker aus Runkelrüben mit dem besten Erfolge widmete, wünscht die Leitung einer Zuckerfabrik zu übernehmen. Hierauf Reflectirende werden gebeten, sich näherer Auskunft wegen in frankirten Briefen an den Unterzeichneten zu wenden. Neusohl, den 10. October 1834. (1)

Dr. Královánszky.

In der Curatelsache der abwesenden Paul Merz und Dietrich Zur-Mühl'schen Erben

D e c r e t u m.

Da die Ansprüche an das Vermögen der, unbekannt wo, abwesenden Paul Merz und Dietrich Zur-Mühl'schen Erben, welche auf die diesseitige öffentliche Vorladung vom 17. ten December 1831 in der Osner Zeitung anher angezeigt wurden, nicht genügend begründet, zu diesem Zwecke aber die Nachweise erforderlich sind:

- a. wann und in welchem Orte des Gerichtsbezirkes Paul Merz und Dietrich Zur-Mühl geboren;
- b. wann, wohin und ob in ledigem Stande sie ausgewandert;
- c. in welchem Verhältnisse beyde Personen und ob etwa in einem verwandtschaftlichen sie gestanden, oder was sonst die Zusammenwerfung und gemeinschaftliche Verwaltung dieses Vermögens veranlaßt habe, und welchen Antheil die Merz'schen, welchen die Zur-Mühl'schen Erben hiervon ansprechen zu können glauben;
- d. in welcher Reihenfolge die dermaligen Präbendenten von Paul Merz und Dietrich Zur-Mühl oder deren Erben abstammen und daß beyde Ersteren auch dieselben Personen gewesen, von deren Auswanderung, resp. Beerbung, es sich hier handelt (dieser Successions-Nachweis ist in Stammbäumen darzustellen und die Geburts- und Sterbefälle, auch die Zahl der jedesmaligen erwaigten Relicten sind durch pfarrämliche Matricularauszüge zu belegen) so werden den Interessenten zur leichteren Erschöpfung dieser Auflage die wenigen hierzu dienlichen Momente aus den Curatelacten, insbesondere ein abschriftliches Zeugniß des k. Pfarramtes Alzenau vom 6ten August 1830, in Nachstehenden unter der weitem Aufforderung mitgetheilt, binnen neun Monaten von heute an ihre Rechte an obiges Vermögen in der erforderlichen Art vor dem unterzeichneten Gerichte nachzuweisen, widrigenfalls dasselbe dem königl. Fiskus zuerkannt und hinausgegeben wird. Alzenau, im Untermainkreise, am 22. Februar 1834.

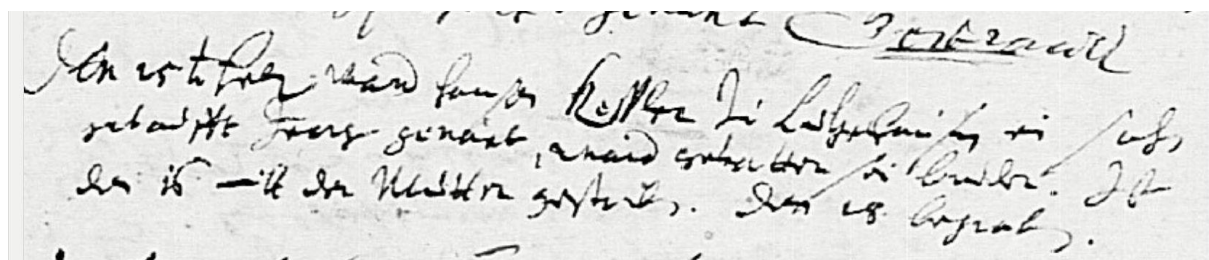
Königl. bayerisches Landgericht.

F. Engelhard, k. b. Landrichter.

I. Auszug aus dem Amts-Hypothekenprotocoll des Freygerichts, vom 18. April 1747. Den Mühl'schen Erben zu Michelbach, in Ungarn wohnhaft, nämlich Dietrich Zur-Mühl, Johann Adam Wallendorf, Paul Merz und derselben Erben, wurde eine Hypothek für ein aus ihrem ihnen erblich zugefallenen Vermögen aufgenommenes Capital von 151 fl. 18 kr. bestellt, wovon nach einer andern Urkunde Ado. Alzenau den 26. Februar 1752, der den Johann Adam Wallendorfs Kindern zu Kovaz gehörige Antheil mit 50 fl. 26 kr. einem gewissen Heinrich Kirchner hinausbezahlt wurde. Dieses Vermögen rührt von Margaretha Braunig, einer Verwandten von Michelbach, her, woraus am 16. Januar 1755 für die Paul Merz und Dietrich Zur-Mühl'schen Erben in Ungarn ein Capital hinausgeliehen wurde.

II. Auszug des Protocolls vom 2. Juny 1777. Aus den Curatelacten über die in Ungarn abwesenden Keßler'schen Brüder ist ersichtlich, daß die Hälfte deren Vermögens für die Merz und Dietrich Zur-Mühl'schen Erben in Ungarn amtlich ausgeliehen, daß nach einem am

Második felesége Margaretha N. volt, és 1665.08.07-én temették el. „Johan Keßler asszonya itten Haßlauban meghala.“ Ez az ifjabb Johann **KESSLER** (I.), 1666.02.16-án egy Georg nevű fiút kereszteltet. A keresztapa a gyerek apjának testvére, Georg. Mivel Johann (I.) és Georg **KESSLER** bizonyítottan testvérek voltak, ezzel Georg származása nem kétséges.

Ennek megfelelően a legrégebbi bizonyított ős ugyancsak egy Johann („Hanß“) **KESSLER** (III.), aki 1609.01.08-a előtt halt meg, mint ahogy az a fia, Johann II. szerepel. A már említett Johann (II.)-n – * kb. 1589 – kívül valószínűleg volt egy további, Konrad nevű fia.

II. REMMEL

Johann Heinrich **KESSLER** felesége és Peter **REMMEL** lánya Magyarországon először Zsámbékon került megemlítésre. 1748.10.10-én keresztelik fiát, Pault (**GESSLER**), akit 1751.08.30-án temettek el Pilisszentivánon.

REMMEL, Margaretha (rk) * 1725.10 Freigericht-Horbach, ~ 1725.10.20. Freigericht-Somborn, eltemették 1788.05.07-én Pilisszentivánon. Unokatestvére Anna Katharina **REMMEL** *1706.11.04., meghalt 1747.03.25-én Pilisborosjenőn. A férje Johann Adam **FRANZ** és annak második felesége Magdalena **KAUFMANN** voltak a gyerekek keresztszülei Pilisszentivánon.

Három fiútestvérét is megtaláljuk Zsámbékon. A hozzárendelést igencsak megnehezítette a családnév számtalan írásmódja (többek között REM, REMER, REMMER, RÖMER, RÖMMER).

Az öccse, a horbachi Johann Konrad **REMMEL** ~ 1740.03.06. Somborn, 1761.01.20-án vette feleségül Zsámbékon Anna Maria **RIEGER**-t (**RIKER**). Johann Konrad 1818.02.20-án halt meg Zsámbékon, a felesége 1817.02.20-án. A házaspár 1762 és 1779 között kilenc gyermeket kereszteltetett ott.

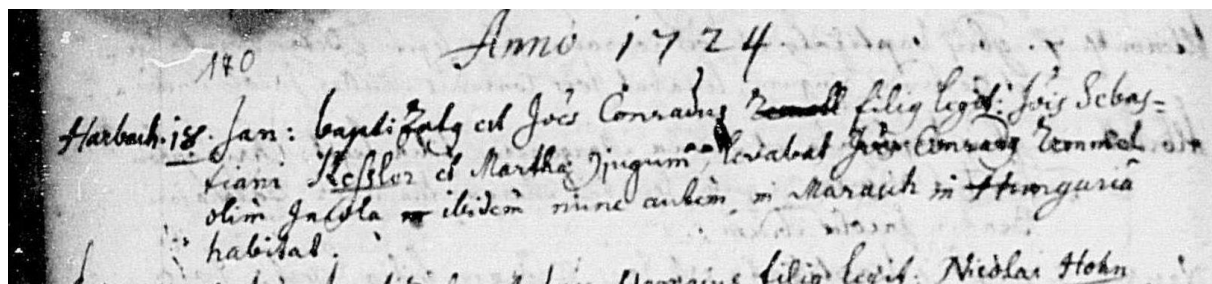
A horbachi Johann Adam **REMMEL** ~1743.04.22., Somborn, 1764.01.17-én feleségül vette Theresia N-t, szintén Zsámbékon. (Tanú: Thomas **PELZ**) és 1790.06.17-én a csolnoki Katharina **WAGNER**-t.

Valószínűleg keresztapja kiemelkedő hivatala miatt keresztelték Johann Georg Ignatius **REMMEL** néven a legfiatalabb testvért 1746.10.25-én Sombornban. Zsámbékon azonban csak a Georg keresztnéven említik. A keresztapa Georg Ignatius **GUTBERLE** helynök volt Aschaffenburgban. Georg **REMMEL** házastársa Susanne N. volt (oo hol? mikor?). Fiukat, Michaelt (**REMMER**) 1774.09.11-én kereszteltették meg.

A korábban Zsámbékon dokumentált testvérek szülei Peter **REMMEL** (**RÜMEL**) ~ 1695.03.04. Somborn és a horbachi Katharina **SCHAFFROTH** (Schaffrath) voltak. A férfi második házassága volt ez. Korábban egy Katharina N. volt a felesége, akit 1721.06.05-én temettek el. Első házasságából három gyermeke született. Köztük volt egy fia, Johann, akinek keresztapja az a Johann **KESSLER** volt, aki a pilisszentiváni Johann Heinrich **KESZLER** apja volt. A Katharina **SCHAFFROTH**-tal kötött második házasságban kilenc gyermek született. Köztük volt a négy testvér, akik Zsámbékon telepedtek le. Továbbá Peter **REMMEL** unokatestvére volt a későbbiekben Solymáron élt Johann **REMMEL**-nek, aki Maria Elisabeth **FRANZ** férje volt.

Peter testvére volt Johann Konrad **REMMEL** (RUMMEL, RÜMMEL), akit 1691.05.24-én kereszteltek meg Sombornban. 1710.11.25-én feleségül vette Elisabeth **SCHNEIDER**-t, akit 1713.12.02-án temettek el. Röviddel ezután, 1714.02.12-én Sombornban feleségül vette Anna Barbara **NEFF**-et, aki az aschaffenburgi járásban fekvő Krombachból származott. 1716 és 1721 között ez a Horbachban élő pár három gyermeket kereszteltetett meg Sombornban.

Később Johann Konrad **REMMEL** minden bizonnyal Magyarországon élt. Ez egy 1724.01.18-ai keresztelési bejegyzésből derül ki. Ebben Johann Konrad **REMMEL** Sombornban (!) Johann Konrad **KESSLER** keresztapja, aki a fent említett Sebastian **KESSLER** fia (1739-ben Pesthidegkúton pestisben halt meg). A keresztelési bejegyzésben ez állt a keresztapánál: „*Joes Conradus Remmel olim Incola ibidem nunc autem in Marasch in Hungaria habitat.*“

Ez azt jelenti, hogy rövid időn belül visszatért Horbachba. Nem sikerült megállapítani, hogy hol és mikor halt meg második felesége, Anna Barbara **NEFF**. Harmadik feleségével, Maria Anna N-nel két Johann Georg nevű fiút kereszteltetett meg Nagymaroson 1726.08.11-én és 1727.11.17-én. Mindkettőjük keresztapja Johann Georg **NEUMANN** volt.

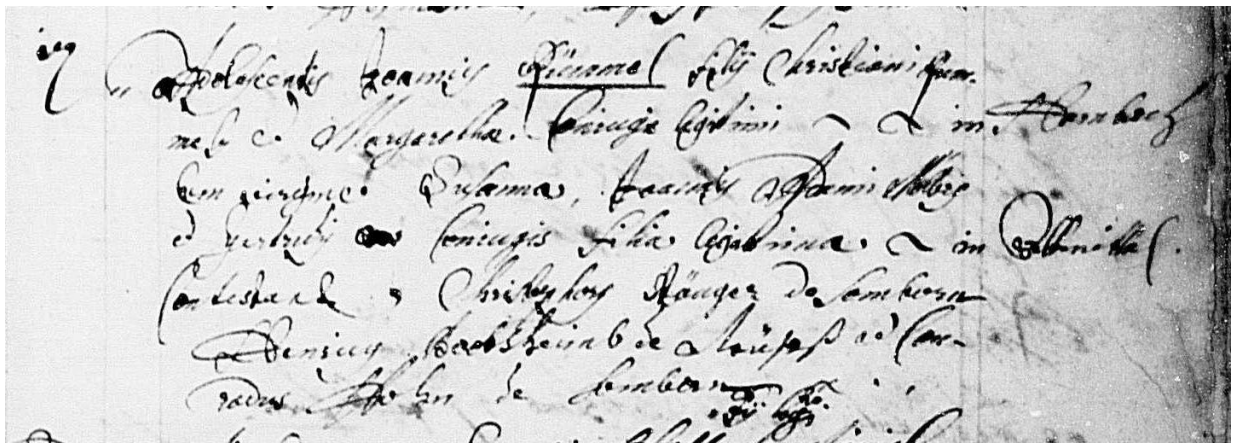
Johann Konrad és Peter testvérek szülei Thomas **REMMEL** és Maria **N.** voltak.

Ez volt Thomas második házassága, akinek korábban Elisabeth **N.** volt a felesége, és 1680 és 1688 között hat gyermekük született. A házasságkötés **Maria N.**-nel valószínűleg 1690 körül volt. Thomas **REMMEL** "körülbelül 65 éves korában" halt meg Horbachban, és 1718.07.07-én temették el Sombornban.

Thomas **REMMEL**-nek a horbachi Elisabeth **N.**-nel való első házasságából származott Johann **REMMEL** ~1680.03.19., Sombornban. 1705.02.03-án Sombornban feleségül vette Anna Margaretha **BECKER**-t, a pilisszentiváni Johann Heinrich **KESZLER** egyik nagynénjét. A házaspárnak nyolc gyermeke született Horbachban. Köztük volt Anna Katharina **REMMEL**, akit 1706.11.04-én kereszteltek meg. 1727.11.25-én Sombornban veszi őt nőül Johann Adam **FRANZ** *09.09.1706 Freigericht-Neuses (ld. **FRANZ** alcím). A házaspár Magyarországra vándorolt és Pilisborosjenőn élt. 1738.08.11-én Pilisvörösváron keresztszülők voltak a Johann Georg **SCHMID** és a Gertrud **HUFNAGEL** házaspár fiánál, Adamnál (ld. További családok szakasz). akik 1736-ig Neusesben éltek. Katharina **REMMEL** 1747.03.25-én halt meg Pilisborosjenőn, majd Johann Adam **FRANZ** feleségül vette Magdalena **KAUFMANN**-t. 1753-tól 1770-ig Pilisszentivánon ez a házaspár keresztszülei voltak öseim, Johann Heinrich **KESZLER** és Margaretha **REMMEL** gyermekeinek.

Thomas **REMMEL** szülei Christian **REMMEL** és Maria Margaretha **N.** voltak Freigericht-Bernbachból. Christianról tudjuk, hogy 1714.04.29-én halt meg 72 éves korában Bernbachban. Foglalkozása kőműves volt. A párnak még kilenc további gyermeke volt.

Köztük volt Johann **REMMEL (I.)**. Születési ideje ismeretlen, azonban a származását igazolja az apa megnevezése a házasságkötésekor, 1692.02.12-én Sombornban Susanna **WEBER**-rel. Az anya 1713.01.07-én halt meg 39 éves korában Bernbachban.

1717.04.13-án a bernbach-i Johann **REMMEL (I.)** feleségül vette Anna Margaretha **REMMEL**-t Altenmittlauból. Nem tudni, hogy melyik **REMMEL** ágból származott a nő. Ebből a házasságból származott Johann **REMMEL (II.)**, aki 1719.05.08-án született Bernbachban, és 1745.02.09-én Altenmittlauban feleségül vette Maria Elisabeth **FRANZ**-ot, aki 1729.09.13-án Altenmittlauban született. Összesen hét gyermekük született Altenmittlauban: (Maria Elisabeth ~ 1746.01.05. Somborn, Maria Katharina ~ 1749.01.05. Sombornmeghalt 1751.12. Freigericht-Altenmittlau, Anna Margaretha ~ 1750.10.13. Somborn, eltemetve 1791.01.09. Pomáz, oo? Peter **KRUG**, Lakóhely: Pomáz, Maria Elisabeth ~ 1753.02.13. Somborn, lakóhely: 1769 Solymár, <16 éves az 1769-es összeírás szerint.>, Karl, * 1756 körül, lakóhely: 1769 Solymár <13 éves az 1769-es összeírás szerint.>, <Nem szerepel a somborni keresztlési anyakönyvben! Talán azonos Karl **REMMEL**-lel, aki 1782.05.05-én feleségül veszi Viktoria Kratzert a Belvárosban?>, Anna Maria ~ 1757.11.22., lakóhely: 1769 Solymár, <11 éves az 1769-es összeírás szerint.>, Johann Georg ~ 1760.08.13. Somborn.)

Ez a család valószínűleg szintén titokban vándorolt ki Magyarországra. Johann **REMMEL (II.)** és Maria Elisabeth **FRANZ** szerepelnek az 1769-es solymári összeírásban Elisabeth (16 éves), Karl (13 éves) és Maria (11 éves) gyermekeikkel. Anna Margaretha lányuk nem jelenik meg az összeírásban. Lehet, hogy akkoriban egy másik háztartásban alkalmazták cselédlányként.

A férfi unokatestvére, Peter gyermekei Zsámbékra kerültek. Egy másik unokatestvér (Johann **REMMEL** *1680.03.19.) lánya Johann Adam **FRANZ** felesége volt, és 1747.03.25-én halt meg Pilisborosjenőn.>

Christian **REMMEL** és Maria Margaretha N. másik fia Konrad **REMMEL** volt, aki 1702.10.06-án Altenmittlauban feleségül vette Anna Margaretha **LOTZ**-ot, *1675.05.01, Altenmittlau. Hat gyermekük volt, köztük Sophia **REMMEL** (**RIEMER**, **RÜMEL**), aki Bernbachban született és 1708.05.24-én keresztelték meg és aki 1733-ban Sombornban Johann Adam **BÖHM**-höz ment feleségül (ld. **BÖHM** alcím).

III. BÖHM

A **BÖHM** család is kemény diónak bizonyult. A somborni és altenhasslaui anyakönyvek áttekintésekor észrevettem, hogy ez a név gyakran különböző változatokban jelenik meg, és mind a református, mind a katolikus anyakönyvekben voltak esetek. Hamarosán megállapítható volt a Budai-hegységgel való kapcsolat. A családkönyvben szereplő információk itt is kiegészíthetők. Kezdjük ezzel a családdal:

Johann Adam **BÖHM**, * Lützelhausen, ~ 1706.08.07, az altenhasslaui református templomban keresztelték,

oo 1733.08.18. a somborni katolikus templomban

Sophia **REMMEL**, * Bernbach ~ 1708.05.24., Somborn

(Keresztanyaként 1752.01.17-én csak "Anna Sophia", 1753.09.18-án "Sophia Rimmellin", 1754.06.11-én Sophia Remmelin", 1756.01.07-én "Sabina Remelin", 1752.10.07-én "Sabina Remmelin". Zsámbékon fia, Franz Karl megkeresztelésekor "Veronikának" hívják! Zsámbékon azonban ezek az eredeti anyakönyv másolatai, amelyek már többször is tévesnek bizonyultak. A család gyermekeit mind a református Altenhaßlauban, mind a katolikus Sombornban kereszteltették meg, mielőtt 1745-öt követően Magyarországra vándoroltak. (Johann Adam **BÖHM** feleségével keresztszüelő volt Pilisszentivánon 1752.01.17-én Maria Katharina **PELZ**-nél, 1753.09.18. Johann Adam **FISCHER**-nél, 1754.06.11. Anna Katharina **PELZ**-nél, 1756.01.07. Sabina **FISCHER**-nél, 1756.10.07. Johann Peter **PELZ**-nél. Házassági tanú volt 1760.01.27-én Johann Adam **OSTHEIMER**-nél és Maria Salome **GISY**-nél.)

Gyerekek:

1. Johann (ref.) * 1734.09.10. Linsengericht-Lützelhausen, ~ 1734.09.11. Linsengericht-Altenhaßlau, eltemetve: 1735.04.12. Linsengericht-Altenhaßlau.
2. Maria Katharina (rk) * 1736.09. Freigericht-Bernbach, ~ 1736.09.20. Freigericht-Somborn, meghalt 1770.05.21 Pilisszentiván < 34 év > *A kereszteleési bejegyzésben: Maria Katharina! Mint ahogy az anyja esetében is, nála is különböző verziók jelennek meg az eredeti keresztnévhez képest (Katharina, Magdalena Katharina) oo 1758.01.23. Pilisszentiván Nikolaus **OSTHEIMER** * 1733.12.18. Schaafheim-Mosbach, meghalt 1780.02.26-án Pilisszentivánon.*
3. Anna Eva (rk) * 1739.07. Freigericht-Bernbach, ~ 1739.07.28 Freigericht-Somborn,
4. Peter (rk) * 1740 és 1744 között (*Testvéreit mind katolikusnak keresztelték Sombornban, mind pedig reformátusnak Altenhaßlauban. Sombornban a szóban forgó időszakban nem jegyezték be keresztséget. Altenhaßlauban a kereszteleési bejegyzések 1739.12.31. és 1744.04.08. között hiányoznak. Ebben az időszakban kellett Peternek születnie. A származás bizonyítottnak tekinthető. Házasságkötésekor Johann Heinrich **KESZLER** és Johann Heinrich **PELZ** a tanúk. **PELZ** már Peter testvére, Johann Heinrich keresztaapja volt 1751.08.24-én. Nővére, Maria Katharina házasságkötésekor **KESZLER** volt a tanú. Másrészt a szülők, Johann Adam **BÖHM** és Sophia **REMMEL** Johann Heinrich **PELZ** gyermekeinek keresztszülei voltak), Foglalkozása 1768.02.17. pásztor, oo 1767.02.04. Pilisszentiván Maria **HÜGLER**.*
5. Johann (ref) * 1745.09. Linsengericht-Lützelhausen, ~ 1745.09.05. Linsengericht-Altenhaßlau, (*az altenhaßlaui református lelkész keresztelte meg.*)
6. Franz Karl (rk), ~ 1748.08.13 Zsámbék keresztaapja: Karl **SCHUBERTH**, meghalt 1751.08.11-én Pilisszentivánon (*A halotti anyakönyv szerint 18 hónaposan!*)
7. Johann Heinrich (PEHM) (rk) * 1751.08.24. Pilisszentiván, keresztszülők: Johann Heinrich **PELZ**, Maria Magdalena **HUJ**, meghalt 1755.06.18-án uott.

Feltűnő, hogy Johann Heinrich **KESZLER**-hez hasonlóan az első magyarországi említésre Zsámbékon került sor 1748-ban.

Johann Adam szülei a következők voltak:

BÖHM, Heinrich (ref) Szülők: B., Peter és N., Margaretha (*A származást a házasságkötés igazolja. "Henricus Böhmer. Peter Böhmers hátrahagyott, házasságból származó fia". Keresztaapja 1711.05.20-én Johann Heinrich **BÖHM**-nél, 1721.11.29-én Johann Heinrich **KESZLER**-nél, aki 1739-ben Pesthidegkúton pestisben halt meg.) oo 1702.08.22 Linsengericht-Altenhaßlau*

Handwritten church record in German, likely from a church book. The text is written in cursive and mentions names like Heinrich Böhm, Peter Böhm, and Margaretha. It also mentions a date of 1711.05.20 and a location of Linsengericht-Altenhaßlau.

KESSLER, Ottilia (ref) Szülők: K., Thomas és WEGMANN, Elisabeth

* 1683.01.Linsengericht-Lützelhausen, ~ 1683.01.09. Linsengericht-Altenhaßlau, *keresztanya 1716.11.29-én Anna Ottilia BÖHM-nél.*

Összesen hat gyermekük született, akiket az altenhaßlaui református templomban kereszteltek meg.

Egy további család, mely egy másik **BÖHM**-nemzetséghez tartozik, még mindig fejtörést okoz. Sok minden nyilvánvaló, de sok minden kétséges is. Az eltéréseket még nem sikerült megoldani. Feltűnő a keresztszülői kapcsolat a **SCHMID** családdal. Az apa, Johann **SCHMID** Neusesből származott. Szülei Johann Georg **SCHMID** és Gertrud **HUFNAGEL voltak**, akik 1738-tól bizonyítottan Pilisvörösváron voltak. (ld. REMMEL, További családok alcímek). 1745.02.22-én Perbálon feleségül vette Anna Maria **FRENTZEL**-t. Saját gyermekeiknél a solymári Johann Georg **PFEIFER** gyakran volt keresztapa, akinek származása szintén a Main-Kinzig járásból feltételezhető. A kétségek ellenére bemutatom itt a családot.

BÖHM (PEM), Heinrich (rk) Szülők: B., Johann Georg és **GIMPEL**, Barbara * 1701.05 Freigericht-Altenmittlau, *(az 1747-es perbáli összeírás szerint 30 éves)*, ~ 1701.05.04. Freigericht-Somborn, meghalt 1774.03.20., Perbál *(halálázaskori életkor 77 éve)*, *foglalkozások: 1737 takács Pilisszentiván, 1772.03.10. colonus Perbál, lakóhelyek: 1737 Pilisszentiván, 1747 Perbál (Can. Vis. 1747). Keresztapa 1741.01.21-én Heinrich LAUSIK-nál, 1748.11.05-én Maria Magdalena SCHMID-nél, 1753.12.30-án Heinrich SCHMID-nél, 1756.10.12-én Simon SCHMID-nél, 1757.10.19-én Theresia SCHMID-nél, 1759.05.23-án Johann SCHMID-nél. Ellentmondás van az 1747-es adóösszeírásban megadott életkor, a halálázaskori becsült életkor és a tényleges születési időpont között! A származás még nem egyértelműen bizonyított.*

oo?

NN, Magdalena (rk)

meghalt 1791.11.28., Perbál

Gyerekek:

1. Peter (PEHM) (rk) * kb. 1734, eltemetve 1769.01.06. uott. (35 éves).

2. Anna Maria (rk) * 1739, meghalt 1747 előtt.

3. Elisabeth (rk) * 1739 körül.

4. Johann Georg (PEHM) (rk) * 1740.04.22. Pilisvörösvár, *Keresztapa: Johann Georg PFEIFER.* eltemetve 1773.02.19. Perbál (38 Annor, colonus Perbal), oo 1767.01.28. Nagykovácsi Elisabeth **BAYER** * 1745.11.17. Nagykovácsi.

5. Rosina (POEHM) (rk) * 1743.01.01 Pilisvörösvár, *keresztapa: Johann Georg PFEIFER.*

6. Johann (PEM) (rk), ~ 1744.06.04 Zsámbék, keresztszülők: Georg **BERGER**; N. Regina.

7. Regina (PEM) (rk), ~ 1744.06.04 uott, keresztszülők: Georg **BERGER**; N. Regina.

8. Regina (rk), ~ 17.07.1746 Perbál.

9. Rosalia (PÖHM) (rk), ~ 1748.06.28 Zsámbék *keresztapa: Johann Georg PFEIFER*, meghalt 1806.02.06. Szomor. I. oo 1772.08.25. Perbál, **Josef LERCH** * 1740, meghalt 1788.10.03. II. oo 1788.06.03. Perbál, Gabriel **ZENGEL** *1755 körül, meghalt 1829.03.20. uott

10. Regina (PÖHM) (rk), ~ 1751.03.31 Zsámbék, eltemetve: 1772.03.10. Perbál (21 éves).

11. Ursula (PÖEHM) (rk), ~ 1754.08.25 . uott, Keresztszülők: Martin **KAISER**; Ursula N. meghalt 1802.04.26. uott.

oo 1773.02.02 Perbál Nikolaus **ZENGEL** * 1745.03.15 uott, meghalt 1820.10.09-én uott.

IV. FRANZ

A **REMMEL** alcím alatt már beszámoltam a solymári Johann **REMMEL** és Maria Elisabeth **FRANZ** családjáról. A feleség Altenmittlauból származik. Íme a szülei családja:

FRANZ (FRANTZ), Johann (rk) Szülők: F., Johann Georg és PELZ, Maria

* 1695.10. Freigericht-Somborn, ~ 1695.10.02.uott, *Keresztapa: Johann FRANZ.*

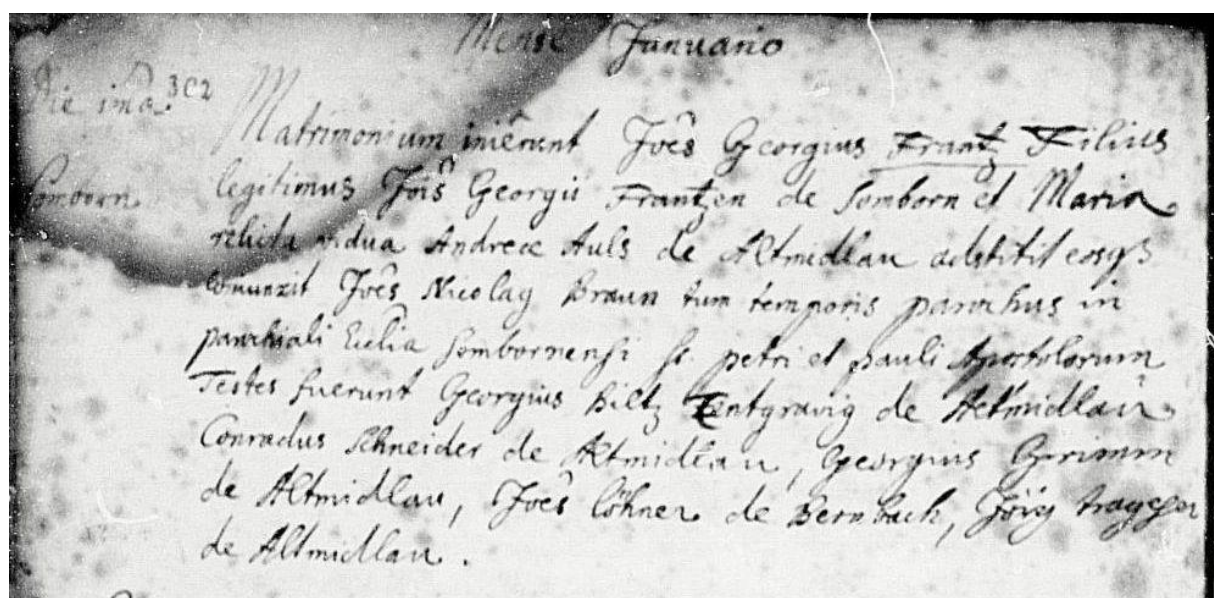
oo 1722.02.03 Freigericht-Somborn

REMMEL, Eva (rk) Szülők: R., Konrad és LOTZ, Anna Margaretha * 1703.02. Freigericht-Bernbach, ~ 1703.02.14. Freigericht-Somborn,

Gyerekek:

1. Elisabeth (FRANTZ) (rk) * 1723. 10. Freigericht-Altenmittlau, ~ 1723.10.19. Freigericht-Somborn.
2. Gertrud (FRANTZ) (rk) * 09.1727 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1727.09.17 Freigericht-Somborn, meghalt
1737.04.04 Freigericht-Altenmittlau, eltemetve 1737.04.23. Freigericht-Somborn.
3. Maria Elisabeth (FRANTZ) (rk) * 1729.09. Freigericht-Altenmittlau, ~ 1729.09.13. Freigericht-Somborn,
oo 1745.02.09 Freigericht-Somborn Johann **REMMEL** * 1719.05. Freigericht-Bernbach,
4. Anna Margaretha (FRANTZ) (rk) * 1733.03 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1733.03.30. Freigericht-Somborn,
Keresztanya 1750.10.13-án Annával Margaretha REMMEL-nél
5. Anna Sophia (FRANTZ) (rk) * 1735.09.09 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1735.09.29. Freigericht-Somborn, *keresztanya: Sophia REMMEL,*
6. Thomas (FRANTZ) (rk) * 1738.08 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1738.08.08 Freigericht-Somborn, meghalt 1742.09. Freigericht-Altenmittlau, eltemetve 1742.09.01-én Freigericht-Somborn.
7. Anna Maria (FRANTZ) (rk) * 1741.11 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1741.11.11 Freigericht-Somborn, *keresztanya 1757.11.22-én Anna Maria REMMEL-nél*
8. Johann Georg (FRANTZ) (rk) * 1745.06 Freigericht-Altenmittlau, ~ 1745.06.20 Freigericht-Somborn, meghalt 1746.02. Freigericht-Altenmittlau, eltemetve 1746.02.13 Freigericht-Somborn.

Szülei Johann Georg **FRANZ** és Maria **PELZ** (BILZ) voltak, aki az altenmittlaui Zentgraf¹, Georg PELZ lánya volt. 1695.01.01-én házasodtak össze Sombornban és Altenmittlauban éltek.

Johannon kívül volt egy lányuk is, Anna ~1697.03.27. Johann Georg **FRANZ** a somborni idősebb Johann Georg **FRANZ** és Elisabeth N. családjából származott, melynek 1686-ig összesen nyolc gyereke volt. Id. Johann Georg **FRANZ**-ot 1707.05.24-én temették el

¹ A Zentgraf egyfajta uradalmi hivatalnok volt (<https://genlex.de/?s=Zentgraf>), magyarra nem fordítható (a ford.)

Sombornban.

A Johann Heinrich **KESZLER** (ld. **KESSLER/KESZLER** alcím) gyermekeinél keresztapaként említett Johann Adam **FRANZ**, Anna Katharina **REMMEL** férje (ld. **REMMEL** alcím) adatait ehelyütt részletezzük. A 6-8. számú gyermekeik keresztszülei szintén Neusesből származnak.

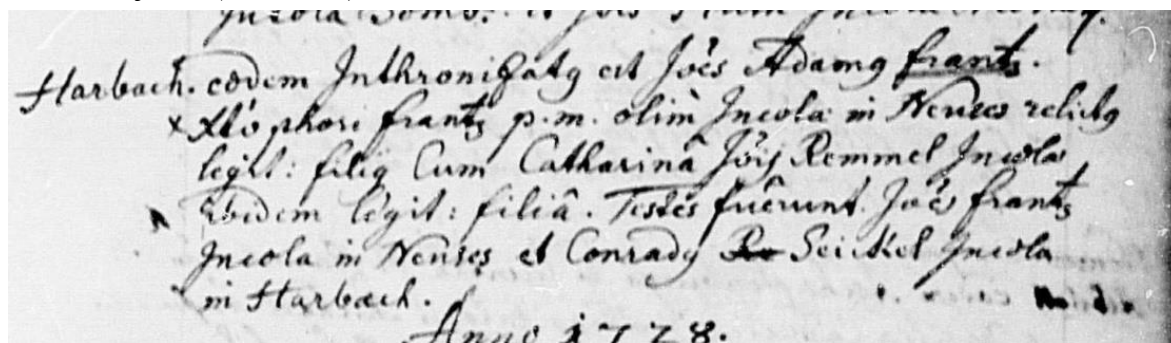
FRANZ (FRANTZ), Johann Adam (rk) szülők: F., Christoph és SCHNEIDER,

* 1706.09. Freigericht-Neuses, ~ 1706.09.09 Freigericht-Somborn, meghalt 1780.03.30-án Pilisborosjenőn (76 évesen), 1753.04.17-től 1767.03.09-ig colonus Pilisborosjenőn, lakóhelyek: 1734.07.07-től 1740.10.11-ig Freigericht-Neuses, 1738.08.11-től 1770.07.03-ig Pilisborosjenő, Keresztapa 1738.08.11-én Adam SCHMID-nél, 1740.01.18-án Katharina FIEHL-nél, 1740.04.15. Adam GIESSER-nél, 1740.11.14. Adam JOHN-nál, 1741.02.03 Mathias SCHMID-nél, 1742.01.31. Adam FIEHL-nél, 1742.08.08. 1742 Johann GIESSER-nél, 1743.08.15. 1743 Katharina JOHN-nál, 1745.08.25. Matthäus GIESSER-nél, 1748.01.01 Sebastian GIESSER-nél, 1752.04.17., Johann Adam KESSLER-nél, 1753.05.31. Anton JOHN-nál, 1753.05.31. Theresia JOHN-nál, 1754.02.13. Josef KOLLER-nél, 1754.12.27. Johann KESSLER-nél, 1756.05.08. Magdalena KOLLER-nél, 1757.03.03. Josef KESSLER-nél, 1757.05.07 Johann JOHN-nál, 1758.12.18 Magdalena KOLLER-nél, 1759.05.02. Jakob KESSLER-nél, 1762.01.29. Magdalena KESSLER-nél, 1763.04.06 Heinrich KESSLER-nél, 1764.05.22 Heinrich KESSLER-nél, 1767.03.09 Peter KESSLER-nél, 1770.07.03. Anna Maria KESSLER-nél,

oo 1727.11.25 Freigericht-Somborn,

REMMEL, Anna Katharina (rk) szülők: R., Johann és BECKER, Anna Margaretha

* 1706.11 Freigericht-Horbach, ~ 1706.11.04 Freigericht-Somborn, meghalt 1747.03.25-én Pilisborosjenőn (39 évesen)

Gyerekek:

1. Johann Heinrich (FRANCZ) (rk) * 1729.03 Freigericht-Neuses, ~ 1729.03.02 Freigericht-Somborn, keresztapa: Johann Heinrich BECKER, meghalt 1758.07.02-án Pilisborosjenőn <A halálozáskor megadott életkor 30 év.>.
2. Johann Peter (FRANTZ) (rk) * 1730.11 Freigericht-Neuses, ~ 1730.11.27 Freigericht-Somborn, keresztapa: Peter ZEIGER, meghalt 1788.03.22-én Pilisborosjenőn, házassági tanú Christoph FRANZ-nál és Katharina HOLL-nál 1760.12.26-án, oo 1755.11.05-én Pilisborosjenő Katharina BÖSINGER ~ 1732.10.30. uott,
3. Lorenz (FRANTZ) (rk) * 1732.12 Freigericht-Neuses, ~ 1732.12.07. Freigericht-Somborn, keresztapa: Lorenz FRANZ.
4. Maria (FRANTZ) (rk) * 1735.03.03 Freigericht-Neuses, ~ 1735.03.18 Freigericht-Somborn.
5. Christoph (rk) * 1737.03. Freigericht-Neuses, ~ 1737.03.09 Freigericht-Somborn, keresztapa: Christoph SCHAFFROTH, meghalt 1805.04.23-án Pilisborosjenőn, colonus Pilisborosjenő, I. oo 1757.10.31 Pilisborosjenő, Margaretha N., II. oo 1760.12.26 Pilisborosjenő, Katharina HOLL * kb. 1738, meghalt 1784.04.25-én Pilisborosjenőn, lakóhelye: uott.
6. Georg (FRANTZ) (rk), ~ 1739.04.09. uott, keresztszülők: Johann Georg SCHMID, Gertrud HUFNAGEL

7. Georg (FRANTZ) (rk), ~ 1741.04.30 Pilisborosjenő, *keresztzüllők: Johann Georg SCHMID, Gertrud HUFNAGEL* meghalt 1801.11.28. Pilisborosjenő, oo 1766.01.14 Pilisborosjenő Juditha SCHMID * kb. 1747, meghalt 1799.09.24. uott.
8. Leopold (FRANTZ) (rk), ~ 1743.11.15. uott, *Keresztzüllők: Johann Georg SCHMID, Gertrud HUFNAGEL*. meghalt 1819.12.17-én Pilisborosjenőn, oo? Walburga JUD * 1745 körül (*Solymárról*).
9. Maria (FRANTZ) (rk), ~ 1746.04.17. uott, *Keresztzüllők: Sebastian GIESSER, Maria SCHECK*, meghalt 1790.01.31. Üröm, oo 1766.01.15. Pilisborosjenő Fidelis RACK.

II. oo 1747. 05. 29. Pilisborosjenő

KAUFMANN, Magdalena (rk)

* kb. 1710, meghalt 1781.02.17-én uott. <75 évesen>

további családja: N. **KLEINSCHMID**-del.

A házassági bejegyzésben mindkettőt nőtlenként és férjezetlenként említik. Ez azonban nem igaz. A feleség korábban egy Kleinschmid felesége volt. Az 1747-es összeírás szerint az első házasságából magával hozta Peter Johann és Johann Georg nevű gyermekeit. Az anyakönyv azonban csak az eredeti másolata, és így vannak benne hibák. Sajnos az elsődleges forrás nem létezik.

Gyerek:

1. Magdalena (FRANCZ) (rk), ~ 1748.06.10. uott,

Keresztzüllők: Sebastian GIESSER, Maria SCHECK.

Ez a **FRANZ** család tovább is visszavezethető. A szülők a következők voltak:

FRANZ (FRANTZ), Christoph (rk) Szülők: F., Nikolaus és N. Gertrud * 1680.06. Freigericht-Neuses, ~ 1680.06.11 Freigericht-Somborn, meghalt 1717.05 Freigericht-Neuses ("35 éves", eltemetve 1717.05.26. Freigericht-Somborn,

oo 1704.11.18 Freigericht-Somborn, Eva **SCHNEIDER** (rk) Szülők: S., Johann Stefan és N., N., meghalt 1719.02.02 Freigericht-Neuses, eltemetve 1719.02.23 Freigericht-Somborn.

Összesen 7 gyermekük született Neusesben.

Az utolsó bizonyítható generáció a következő volt:

FRANZ (FRANTZ), Nikolaus (rk) * kb. 1640, meghalt 1705.09 Freigericht-Neuses (65 évesen), eltemetve 1705.09.02 Freigericht-Somborn,

I. oo? N., Gertrud (rk), meghalt 1701.02.01. előtt.

II. oo 1701.02.01 N., Anna (*Johann TRAGESER özvegye*)

Lakóhelyek: 1677.12.16. Freigericht-Horbach, 1695.11.22. Freigericht-Neuses.

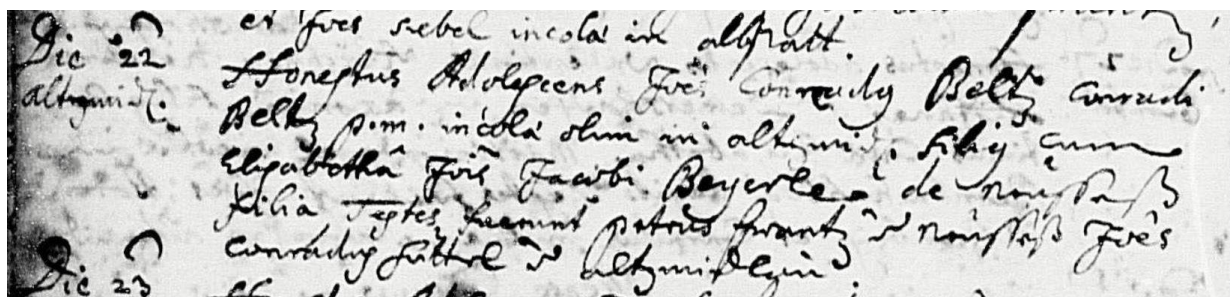
Összesen öt gyermekük született Neusesben.

V. PELZ

A **PELZ** nevet gyakran **BILTZ/BELTZ-nek** stb. írják a származási területen. Kezdjük a Pilisszentivánon kimutatott névviselővel.

PELZ (BELTZ: PELTZ; PELTZER), Johann Heinrich (rk). Altenmittlauban született és 1727.11.21-én keresztelték meg Sombornban és 1767.03.22-én halt meg Pilisszentivánon. 1750.11.10-én Pilisszentivánon feleségül vette a schaaheim-mosbachi Mária Magdalena **HUJ**-t. Többek között Johann Heinrich **BÖHM** keresztapja volt 1751.08.24-én(ld. **BÖHM** szakasz). Annak szülei viszont Johann Heinrich **PELZ** és Magdalena **HUJ** három gyermekének keresztzüllői voltak 1752 és 1756 között. A családot részletesen leírja a Pilisszentiván családkönyv.

Apja, Johann Konrad **PELZ** (BELTZ, BILTZ) 1706.11.22-én feleségül vette Elisabeth **BAYERLE**-t Sombornban. A nő azonban gyermektelenül halt meg 1711 előtt.

Az özvegy 1711.01.27-én feleségül vette Magdalena **STREB**-et Sombornban. A házaspárnak összesen hét gyermeke volt. A pár másik fia, Matthäus **PELZ** 1747.02.05-én Sombornban házasságot kötött a horbachi Anna Elisabeth **KESSLER/KESSLER**-rel, ösöm, Johann Heinrich nővérével.

A család ősapja Konrad **PELZ** (**BELTZ**) volt, aki fia, Johann Konrad házasságkötése előtt halt meg 1703.11.26-án. A feleségét Anna N-nek hívták.

Már 1726-ban egy másik **PELZ** is kimutatható Zsámbékon éspedig Heinrich **PELZ** *1697.08.08., Somborn. Feleségének csak a keresztnévét (Maria Eva) ismerjük. Heinrich **PELZ** keresztaja Heinrich **BIBA** (**Biva**) volt, aki Liège környékén, Belgiumban született. A házaspár, Heinrich **PELZ** és Maria Eva N. egyik gyermekét, Heinrich nevű fiukat 1727.05.15-én temették el az életkor feltüntetése nélkül Zsámbékon. 1726 és 1752 között (!) öt másik gyermek keresztelését jegyezték fel Zsámbékon. Az egyik fiú, Thomas **PELZ**, akit 1731.03.19-én kereszteltek meg, 1754.01.22-én vezette oltár elé Katharina **POHL**-t Zsámbékon. A somborni származású Heinrich **PELZ** tanú volt 1749.04.29-én és 1756.01.02-án Zsámbékon Johann Heinrich **SCHMID** házasságkötésénél, aki 1722.05.17-én keresztelkedett meg Sombornban. Szülei Johann Georg **SCHMID** és Gertrud **HUFNAGEL** voltak Neusesből (ld. REMMEL, FRANZ, további családok szakaszok).

Heinrich szülei Andreas **PELZ** és Eva **N** voltak. Andreast 1709.05.03-án temették el Sombornban 49 éves korában, feleségét 1726.02.18-án, körülbelül 70 évesen. Gertrud lányuk 1708.01.31-én Sombornban ment feleségül a szomszédos Oberrodenbachból származó Johann Ulrich **BÖHM**-hez. Egy másik fiuk, Johann Heinrich 1727.11.18-án Sombornban feleségül vette a neusesi Katharina **WENZEL**-t.

Kutatótársam, Franziska Milbich-Münzer egy másik **PELZ**-re hívta fel a figyelmemet. 1724.05.21-én Dunabogdányban keresztelte Lorenz **PELZ** a fiát, Johann. Feleségével, Elisabethtek közösen 1736-ig további öt gyermek szülei lettek ott. Lorenz **PELZ** Altenmittlauban született és 1692.02.17-én kereszteltek meg Sombornban az altenmittlaui Hartmann **PELZ** és Margaretha **SCHMID** fiaként. Ez a pár 1674.02.20-án házasodott össze Sombornban.

VI. BIBA

1760. 01. 24-én két házasság tűnik fel Nagykovácsiban. Anna Maria **KIRCHNER** feleségül ment egy Johann **STEINPICHLER**-hez. A menyasszony Heinrich **KIRCHNER** és Elisabeth **ESCHENBACH** lánya, aki 1741.01.25-én született Bernbachban. Heinrich **KIRCHNER**, az apa I. szakaszban már említett pénzküldönc, aki a **KESSLER**-testvérek örökségének részét elhozta.

Az anya nővére, Anna Eva **ESCHENBACH** Sombornban 1733. 06. 30-án feleségül ment az ott lakó Balthasar **BIBA**-hoz (**BIWA**), akit 1710.02.23-án kereszteltek meg Sombornban. A házaspárnak hét gyermeke született, feltűnő, hogy köztük két fiúnak is ugyanaz, „Johann“ volt a keresztnéve.

Az 1736.09.02-án Sombornban született Johann Adam (Balthasar **BIBA** és Anna Eva **ESCHENBACH** fia), 1760.01.24-én ugyancsak Nagykovácsiban vette feleségül Maria

BÖHM-öt is, akinek a származását még nem sikerült tisztáznom. Fiukat Adam **BIBA**-t (PIBA) 1761.02.28-án kereszteltették meg Nagykovácsiban.

Nagykovácsiban Balthasar **BIBA** und Anna Eva **ESCHENBACH** további két gyereket temették el. Konrádot (PIBA) 1759.09.15-én és Maria Margarethat (PIBA) 1759.05.15-én.

Egy másik fiuk, Johann **BIBA** (BIVAR, PIBAR, PIVAR), aki 1734.09.12-én Sombornban született, 1759.01.08-án Csobánkán feleségül vette Anna Barbara ZIEGLER-t, majd Elisabeth ZIPPER-t 1767.01.14-én. Johann **BIBA** 1782.05.17-én halt meg Csobánkán.

Balthasar BIBA apja Heinrich **BIBA** (BIVA) volt, aki 1671 körül született a belgiumi Liège környékén, és 1721.04.01-én temették el Sombornban, körülbelül 50 éves korában. Heinrich 1692.05.06-án Sombornban feleségül vette Elisabeth **LOTZ**-ot, majd annak halála után, 1705.02.10-én Elisabeth **KAUFHOLD**-ot.

VII. MÖNCHHOFER

A Pilisszentiván családkönyvben már dokumentáltam az Eidengesäbből származó Johann **MÖNCHHOFER**-t. Azóta sikerült kiegészíteni a család adatait.

MÖNCHHOFER (MINICHHOFER; MENNIGHOFFER; MÖNHOFER), Johann (ref) Szülők: M., Andreas és DÖRR, Anna Magdalena, * 1713.09. Linsengericht-Eidengesäß, ~ 1713.09.17. Linsengericht-Altenhaßlau, meghalt 1758.11.12. Pilisszentiván, *foglalkozások: 10.04.1741 előtt kőműves Linsengericht-Eidengesäßben, 1747.07.07-től 1758.11.12-ig Pilisszentivánon asztalos (arcularius). Furcsa szakmaváltás, talán az anyakönyv írójának hibája, mert összetéveszti fiával Ferdinánddal?*

I. oo 1737.09.28. Linsengericht-Eidengesäß (*"Johannes Mönchhoffer, néhai Andreas Mönchhoffer kőművesmester és eydengesäßi lakos hátrahagyott törvényes fia és Anna Katharina hajadon, Joh. Georg Arnold geislitzi gazda törvényes leánya rendes kihirdetést követően Eydengesäßben megeskettettek."*) **A házasságkötés idején a menyasszony és a vőlegény református vallású volt.**

ARNOLD, Maria Katharina (ref) Apa: A., Johann Georg
Lakóhely: 28.09.1737 előtt Linsengericht-Geisnitz.

Gyerekek:

1. Anna Margaretha (MÖNCHHOFER) (ref) * 1738.10.08. Linsengericht-Eidengesäß, ~ 1738.10.12. uott. (*A szülők a keresztelés idején a református egyházhoz tartoztak.*), Keresztszülők: Andreas KEIFER, foglalkozása: *disznóherélő*, Anna Margaretha N.

2. Katharina (MÜNNICHHOFFER) (ref) * 1739 és 1741 között uott. *Az 1739 és 1747 közötti keresztelési bejegyzések hiányoznak az anyakönyvből!* oo 1755.01.21. Pilisszentiván Christian **STRAUB** * 1727.01.28. Nagykovácsi, meghalt 1793.09.26. Pilisszentiván.

II. oo mit

HOFFMANN, Maria (rk) * kb. 1707, meghalt 1761.12.11. Pilisszentiván.

Johann **MÖNCHHOFER**-rel Remigius **BERGER** is kivándorolt Eidengesäbből, aki Nagykovácsiban telepedett le. Remigius **BERGER** és felesége, Anna Dorothea 1738.07.23-án házasodtak össze Altenhasslauban, az evangélikus templomban. Míg Berger 1741.06.27-én Nagykovácsiban áttért a katolikus hitre, nem ismert, hogy Johann Mönchhofer családja hol tartozkodott 1741. április 10 és Leonhard fiuk pilisvörösvári keresztelése, 1743.09.30-a között. Időközben neki is át kellett térnie a katolikus hitre. Nem tisztázott, hogy mikor és hol halt meg első felesége, Maria Katharina **ARNOLD**, és hol illetve melyik házasságból születtek a gyermekek, Ferdinand és Johann. További ismeretek hiányában ennél a családnál hagytam őket. 1739 és 1747 között az altenhaßlaui anyakönyvben egyetlen keresztelést sem dokumentáltak.

Gyerekek:

1. Ferdinand (rk) * 1741 után Linsengericht-Eidengesäß. *foglalkozás: 1760.10.26. asztalos Pilisszentiván, (scrinario)*, oo 1760.01.23 Pilisszentiván Franziska **HÖRMANN** * kb. 1735.
2. Johann (MÖNNICKOFFER) (rk) * kb. 1742. meghalt 1773.02.12 Pilisszentiván. oo 17.02.1762 Pilisvörösvár Katharina **BEER** * 1741.08.06. Pilisvörösvár,
3. Leonhard (MINNHOFER) (rk) * 30.09.1743 Pilisvörösvár, *keresztapa: Leonhard MIHLBACHER*, meghalt 1782.04.06. I. oo? Maria **AMANN** * 1749.01.30. Pilisvörösvár, meghalt 1779.09.11.09. Pilisszentiván. II. oo 1780.01.11 Piliscsaba, Rosalia **SCHULLER** * kb. 1755, meghalt 1790.12.31.-én uott.
4. Magdalena (rk) * 1747.07.07 uott, *Keresztapa: Georg BRANDHUBER, Agnes SCHMID*

Johann **MÖNCHHOFER** szülei Andreas **MÖNCHHOFER** kőművesmester és Anna Magdalena, Johann Martin **DÖRR** bognár lánya, aki Eidengesäßből származott. 1705.12.03-án házasodtak össze az altenhaßlaui református templomban. **Andreas MÖNCHHOFER**-t 1677.11.19-én A-6522 Prutz in Tirolban¹ katolikus vallásúnak keresztelték és 1734.07.22.22.-én halt meg 58 éves korában Eidengesäßben. A házaspárnak összesen hét gyermeke született, akik közül négyen még Eidengesäßben haltak meg. Andreas **MÖNCHHOFER** apját ismerjük. Kaspar **MÖNCHHOFER** (MENHÖFFER) volt, szintén Prutzból. 1707. 03. 06-án halt meg, amikor a fiát látogatta meg („*Caspar Menhöffer ein mürer aus Tyrol so seinen sohn zu Eydenesäß besucht und daselbst gestorben*“). „zu Brotz in Tyrol.“).

VIII. További családok

Balthasar **BIBA** (ld. **BIBA** alcím) keresztapja 1710. 02. 23-án Sombornban Balthasar **TRAGESER** volt. 1683 körül született Johann Konrad **TRAGESER** és Gertrud **N.** fiaként. Ez a Balthasar **TRAGESER** 1706.06.08-án vette feleségül a bernbach-i Margaretha **REMMEL**-t, Christian **REMMEL** és Margaretha **N** lányát. (ld. **REMMEL** alcím). Ennek a házaspárnak 1719-ig hét gyermeke született Bernbachban. Ezután kivándoroltak, és 1725-ben, illetve 1729-ben még két gyermeket kereszteltettek meg Nagymaroson. Balthasar **TRAGESER**-t „úton a tégláégető kemence felé megölték és megfojtották“, és 1731.07.11-én Nagymaroson eltemették. A Horbachból származó Johann Konrad **REMMEL** is ott élt. (ld. **REMMEL** alcím).

Szintén Horbachból származott Johann Konrad **BECKER**, akit 1678.01.20-án kereszteltek meg Sombornban. Őt és feleségét, **Sophia N**-t 1730.10.25-én és 1731.12.12-én Pilisborosjenőn találjuk Peter **SCHUCK** és Elisabeth **N.** leányai keresztszüleiként. Ez arra utalhat, hogy a **SCHUCK-ok**, amint azt korábban is gyanítottam, szintén a Main-Kinzig járás körüli régióból származnak. Johann **BECKER**, Johann Konrad apja, valószínűleg Sebastian **KESSLER** keresztapja, aki 1739.07.04-én halt meg Peshidegkúton pestisben (ld. a **KESZLER/KESSLER** szakaszt), de ezt nem állíthatjuk teljes bizonyossággal, mivel több azonos nevű **BECKER** névviselő is volt.

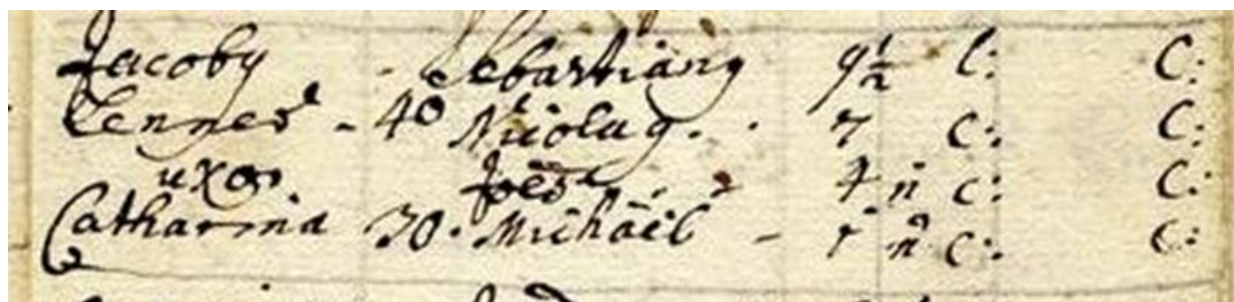
1718.09.15-én Sombornban keresztelték a Bernbachban született Anna Maria **VOGEL**-t, aki Konrad **VOGEL** és Anna Maria **N.** lánya volt. 1744.04.19-én Sombornban feleségül ment a münsteri (a mai Darmstadt-Dieburg járásban) születésű Franz Thomas **FISCHER**-hez. A család három gyermeket kereszteltetett Pilisszentivánon (Nikolaus 1751.10.01., Johann Adam 1753.09.18., Sabina 1756.07.01.). Az utolsó két gyermek keresztszülei Johann Adam **BÖHM** és Sophia **REMMEL** voltak (ld. a **REMMEL** és **BÖHM** alcímeket).

Érdekes család a **LEHNER** (**LENER**, **LENNER**, **LÖHNER**, **LOHNER**) is. Johann **LEHNER** 1643 körül született és 1721.09.08-án halt meg 76 éves korában Bernbachban. Felesége Gertrud **N.** Elisabeth lányukat 1694.09.26-án említi Sombornban keresztanyaként. Heinrich fiuk Bernbachban született és 1676.08.23-án keresztelték meg Sombornban. Keresztapja a neusesi

¹ (Prutz)

Heinrich **BOTZHEIM** (BOTZUM, BOTZUMB, BUTSHEIM) volt. Ez a Heinrich **LEHNER** 1703.01.30-án Sombornban feleségül vette Gertrud **BECKER**-t, a később Pilisszentivánon élt ösöm, Johann Heinrich **KESSLER** (KESZLER) nagynénjét. A családnak 1703 és 1722 között tíz gyermeke született Bernbachban.

Franziska Milbich-Münzer felhívta a figyelmemet az 1725-ös solymári adóösszeírásra¹. Abban szerepel egy Henricus **LENER** „ex Menczeland“. A család Solymáron élt, de az 1745-ös adóösszeírásban csak az özvegyet, "Gertrudis Lennerin"-t említik. Fiuk, 1703.12.07-én Sombornban megkeresztelt Jakob, családjával ugyancsak Solymáron élt. Az 1747-es adóösszeírásban azonban feleségét Elisabethet említik! Sebastian, Nikolaust, Johannt és Michaelt említik fiaiként.

Nikolaus **LEHNER** és felesége, Maria N. 1766-ban és 1769-ben Budajenőn keresztszülők Josef Heinrich **PAXIAN** * 1724.10.22 Pilisszentiván és Katharina **SCHLEICHER** két gyermekénél. A név azonban 1766.12.07-én teljesen el van írva: „Nicolaus Löwe ex Etieck“.

Bátyja, Johann 1770.01.09-én Pilisszentiváni feleségül veszi Anna Maria **PRICKLER**-t.

A **HUFNAGEL** névvel már találkoztunk (ld. a REMMEL, BÖHM, FRANZ és PELZ szakaszokat). A kiindulópont a horbachi Nikolaus **HUFNAGEL**, akit 1733.07.22-én temettek el Sombornban, 74 éves korában. 1703.01.30-án Heinrich **LEHNER** és Gertrud **BECKER**, 1705.02.03-án pedig a nő nővére, Anna Margaretha **BECKER** és Johann **REMMEL** házassági tanúja volt. Nikolaus **HUFNAGEL** felesége, Katharina N., 1729.05.14-én, 65 éves korában halt meg. A házaspár négy gyermekét ismerjük, az 1704.02.26-án született Johann Georg kivételével Magyarországra vándoroltak:

1. gyermek:, Johann Peter **HUFNAGEL**, születési ideje ismeretlen, 1710.11.07-én feleségül vette Sombornban Margaretha-t, Melchior **STEIGERWALD** özvegyét. Lányuk, Anna Maria, aki 1718.03.11-én született Neusesben, mindössze néhány nappal a születés után halt meg. 1719.07.10-én jött világra Neusesben Sibylla lányuk. Sibylla **HUFNAGEL** 1741.11.20-án Szigetújfaluban Johann Georg **WURM**-mal kötött házasságot. Anna Eva **HUFNAGEL** 1720.10.21-én született Neusesben, és 1740-ben Ráckevén ment feleségül Anton **SCHNEIDER**-hez. 1753.10.31-én halt meg Szigetcsépen. Semmit sem tudunk lányuk, az 1722.09.08-án Neusesben született Anna Maria további sorsáról. Johann Peter **HUFNAGEL**-t özvegyként temették el Ráckevén, körülbelül 45 éves korában.

Nikolaus **HUFNAGEL** und Katharina N. második gyermeke 1698.04.27-én Sombornban a Gertrud nevet kapta a keresztségben. A kereszteryja Gertrud **BECKER** volt, Heinrich **LEHNER** felesége. 1718.11.07-én Gertrud **HUFNAGEL** Sombornban feleségül ment az neusesi özvegy Johann Georg **SCHMID**-hez. A házassági tanúk Heinrich **LEHNER** és testvére, Johann Peter **HUFNAGEL** voltak. A kiterjedt rokonsági háló miatt az alábbiakban részletesebben bemutatom a családom. Akárcsak a pilisszentiváni Johann Heinrich **KESSLER** (ld. **KESSLER**/**KESZLER** szakasz) családjánál, itt is Johann Adam **FRANZ** (ld. Franz alcím) és első felesége a keresztszülők a Magyarországon született gyermekeknél.

Johann Georg **SCHMID** (*Schmitt*), rk, született kb. 1685.

¹ (Hambach, Ritter, & Schäffer, 2005)

Keresztapa 1724.04.15-én Johann Georg PREGITZER-nél, 1735.09.26 Johann Georg FRANZ-nál, 1739.04.09.

Georg FRANZ-nál, 1741.04.30. GEORG FRANZ-nál, 1743.11.15. Leopold FRANZ-nál.
Tanú 1731.01.09-én Johann Michael NEUMANN és Elisabeth ZEIGER házasságkötésénél
Foglalkozása: 1720.05.27. pásztor Freigericht-Neusesben.

I. oo Gertrud N.

II. oo 1718.11.07., Freigericht-Somborn. Tanúk: Heinrich LEHNER, Johann Peter HUFNAGEL

Gertrud **HUFNAGEL** (Huffnagel), rk született 1698.04-én Freigericht-Horbachban. megkeresztelve 1698.04.27-én Freigericht-Somborn. Keresztanya: Gertrud BECKER. Keresztanya 1717.02.11-én Gertrud KESZLER-nél, 1723.01.08. Gertrud REMMEL-nél, 1739.04.09. Georg FRANZ-nál, 1741.04.30. Georg FRANZ-nál, 1743.11.15. Leopold FRANZ-nál

Gyerekek

1. Maria Katharina **SCHMID** (Schmitt), rk * 1720.08 Freigericht-Neuses. 1720.08.21-én keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztanya: Katharina DEY, meghalt 1737.11.09-én Pilisvörösváron.
2. Johann Heinrich **SCHMID** (Schmitt), rk született 1722.05-én Freigericht-Neusesben. 1722.05.17-én keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Heinrich REMMEL. I. oo 1749.04.29. Zsámbék Tanúk: Heinrich PELZ; Wolfgang BRUNNER Elisabeth **WEISS**, rk született 1729 körül, eltemették 1756.02.24. Zsámbék. II. oo 1756.01.02 Zsámbékon. Tanúk: Heinrich PELZ; Johann Christoph HAMMER Magdalena **LATZER** (Lazar), rk.
3. Johann Adam **SCHMID** (Schmitt), rk született 1723.11-én Freigericht-Neusesben. 1723.11.30-án keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapja: Johann Adam PREGITZER, meghalt 1724.01. Freigericht-Neusesben. 1724.01.17-én temették el Freigericht-Sombornban.
4. Johann **SCHMID** (Schmitt), rk született: 1726.07 Freigericht-Neuses. 1726.07.18-án keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Johann HÜTTEL. oo 1745.02.22., Perbál Anna Maria **FRENTZEL** (Frenzel), rk.
5. Johann Konrad **SCHMID** (Schmitt), rk született: 1728.09., Freigericht-Neuses. megkeresztelték 1728.09.11-én Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Johann Konrad BOTZHEIM.
6. Johann Georg **SCHMID** (Schmitt), rk született 1731.10. Freigericht-Neusesben. 1731.10.07-én keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Johann NEUMANN.
7. Johann Adam **SCHMID** (Schmitt), rk született 1734.02 Freigericht-Neusesben. 1735.02.17-én keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Johann Georg STEFAN.
8. Lorenz **SCHMID** (Schmitt), rk született 1736.06. Freigericht-Neusesben. 1736.06.28-án keresztelték meg Freigericht-Sombornban. Keresztapa: Lorenz FRANZ.
9. Adam **SCHMID**, rk megkeresztelték 1738.08.11-én Pilisvörösváron. Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Anna Katharina REMMEL
10. Mathias **SCHMID**, rk megkeresztelték 1741.02.03-án Pilisvörösváron. Keresztszülők: Johann Adam FRANZ, Anna Katharina REMMEL.

Nikolaus **HUFNAGEL** és Katharina N. harmadik gyermekét, Johann Kaspar **HUFNAGEL**-t 1701.01.16-án keresztelték meg Sombornban. 1763.11.26-án halt meg Szomoron. 1724.02.28-án feleségül vette Eva **HEILMANN**-t, aki a bajorországi Geiselbachban született. 1745.05.04-én halt meg Horbachban. A házaspárnak hét gyermeke született Horbachban, akik közül ketten még gyermekkorukban haltak meg. Az 1727.11.26-án Horbachban született lányuk, Christina **HUFNAGEL** 1749.11.17-én Dorogon feleségül ment Johann Georg **PREGITZER**-hez, aki

1724.04.15-én született Neusesben. Ugyancsak Dorogon kötött házasságot egy másik lányuk, Anna Maria **HUFNAGEL** *1730.09.10 Horbachban, aki 1750.01.12-én állt oltár elé Franz RICKERT-tel. Johann **HUFNAGEL** nevű fiuk, aki Horbachban született 1739.03.21-én, a pilisvörösvári Anna Maria SCHENZEL-t vette el 1764.11.27-én Perbálon. Georg **HUFNAGEL** *1742.06.13.Horbachban Perbálon vette feleségül 1764.11.25-én a budajenői Anna KALTWASSER-t. Első felesége halála után néhány héttel 1745.06.27-én Johann Kaspar **HUFNAGEL**a horbachi Anna Gertrud **SCHNEIDER**-t vette feleségül. A család ezután Magyarországra vándorolt. 1746 és 1754 között négy gyermeket kereszteltettek Dorogon.

Somborn anyakönyvében a **PREGITZER** családnév különböző változatai fordulnak elő, mint például BREGENZER, BREGATZER, BREGETZER. Az első névvisező, Andreas **PREGITZER** *kb. 1677 Andreas FRANZ keresztaapja 1706.01.10-én. Ezenkívül a pap feljegyezte, hogy „in Tyrol gebührtig“. Feltehetően Andreas **MÖNCHHOFER**-hez hasonlóan ő is a tiroli Prutzból származott. Az adott időszakban fellelhető ott a családnév, de nincs megfelelő keresztelési bejegyzés. Fiát, Johann Adam **PREGITZER**-t (BREGASSER) 1703.01.17-én keresztelték meg Sombornban, és 1723 körül vette feleségül Katharina N-t. 1724.04.15-én kereszteltették fiukat, Johann Georg **PREGITZER**-t. Keresztaapja a fent bemutatott Johann Georg **SCHMID** volt, aki *1685 körül született. Az anya, Katharina 1727.12.18-án halt meg Neusesben és Johann Adam **PREGITZER** 1728.02.08-án, ugyanott. Hátrahagyták árvájuk Johann Georg, akit keresztaapja vitt Magyarországra. Mint már említettem, Johann Georg **PREGITZER** Dorogon feleségül vette a horbachi Christina HUFNAGEL-t.

IX. Zárszó

Több mint harminc évnyi kutatás után végre sikerült tisztáznom ősom, Johann Heinrich **KESZLER** származását. Ez nem lett volna lehetséges az interneten elérhető anyakönyvek nélkül. A számos családnév ellenére jelen mű nem teljes vizsgálata Somborn és Altenhaßlau anyakönyveinek teljes vizsgálata, mert főleg a saját családkutatásom szempontjából releváns neveket jegyeztem fel. Fontos megjegyezni, hogy nemcsak a bajor Spessart területéről, hanem a szomszédos hesseni régióból is élénk kivándorlás történt Magyarországra. Ezért további kutatásra csak ajánlani tudom a Fuldai Püspökség anyakönyveit a MATRICULA oldalán.

X. Források

Altenhaßlau, *Altenhaßlau evangélikus és református anyakönyvei* (ARCHION), <https://www.archion.de/>
 Gallina, H. (2002). *Ortsfamilienbuch der Gemeinde Schambek/Zsámbék im Ofner Bergland/Ungarn 1716-1946*. (Heimatverein Schambek Nattheim, Hrsg.) Nattheim.
 Hambach, G., Ritter, A., & Schäffer, M. (2005). *Deutsche Siedler in der Umgebung von Budapest* (Bd. 111). (AKdFF, Hrsg.) Sindelfingen: Boscolo & Königshofer Karlsruhe.
 Keszler, R. (2017). *Ortsfamilienbuch Pilisszentiván Sanktiwan bei Ofen Családkönyve 1724-1895* (Bd. 6). (Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher AKuFF, Hrsg.) Neckarbischofsheim-Baja-Pilisszentiván.
 Marburg, H. S. (dátum nélkül). Hessisches Staatsarchiv Marburg.
 Philipp, F. (1963. július). Auswanderungen aus der Grafschaft Haunau-Münzenberg nach Ungarn und Galizien. (A. d. Hessen, kiadó) *Hessische Familienkunde*, 67, 350-362. oldal
 Prutz, K. P. (dátum nélkül). *Taufbuch 1640-1706 Katholisches Pfarramt Prutz Diözese Innsbruck*. a https://matriken.tirol.gv.at/#1646147387614_156 oldalról lehvva
 Somborn, S. A. (kiadó). (dátum nélkül). *Kirchenbuch der katholischen Pfarrei St. Anna in Somborn*. a <https://data.matricula-online.eu/de/deutschland/fulda/somborn-st-anna/>. oldalról lehvva

Johann Kopp:

A bácsalmási menekülés és kiűzetés emlékei 1944-től 1946-ig

Egy német származású család életútja

Édesanyámmal folytatott beszélgetésekből sok mindent megtudhattam a bácsalmási németek e nehéz időszakáról, amit itt szeretnék röviden ismertetni.

A következőkben a **Marsch/Hafner** család sorsán keresztül mesélek el történeteket.

A háború éveiben a helyzet egyre nyugtalanabbá vált, közeledtek a szovjet csapatok, és ez egyre inkább rányomta bélyegét a mindennapokra, sok német nemzetiségű lakos döntött a menekülés mellett.

Anyám elmesélte, hogyan indultak útnak Németországba 1944. október közepén, amikor még csak 14 éves volt. Szülei és testvérei is jelen voltak. Senki sem gondolta, hogy Németország keleti területeit is megszállhatja az orosz vöröshadsereg. Így hát kis csomagokkal indultak útnak, csak a legszükségesebbekkel. Végül megérkeztek **Harthauba**, amely ma **Chemnitz** déli külvárosa. Ott egy táborban helyezték el őket 1944. november 1-jén.

Anyám mesélt nekem ez előrehaladott várandós sógornőjéről, Barbaráról is, akit Bärbelnek hívtak, és bátyja, Ádám felesége volt. Születése Harthauban történt, vagy az odautazás során. Az újszülött gyenge volt és beteges. Szükségből evangélikusnak keresztelték, mivel nem volt katolikus pap. A kevés idő alatt, ami a csecsemőnek megadatott, gondosan ápolták. Édesanyám ma is büszkén meséli, hogyan engedték neki, hogy a gyereket a karjában tartsa és "babusgassa". Néhány hét múlva a kislány belehalt az akkoriban elterjedt görcsökbe. Sajnos anyám már nem emlékszik a gyermek nevére.

Alig telepedtek le Harthauban - néhány férfi még a közelben is munkát kapott, többnyire a helyi gazdálkodók napszámosaiként, - amikor a szovjet hatóság úgy döntött, hogy visszatoloncolja az újonnan érkezőket régi hazájukba. Gyűjtőtranszportot szerveztek Bácsalmásra, melyhez kivétel nélkül MINDENKINEK csatlakoznia kellett. Az utazás 1945 júniusában kezdődött.

Ekkor a Bácskában sok szántóföld már készen állt az első betakarításra. Éppen ezért a legerősebbeknek és a legegészségesebbeknek el kellett hagyniuk a vonatot Szekszárdon, hogy segítsenek a betakarításban. A hazatérők Bácsalmásra érkezve többnyire lerombolt, üres és megrongálódott házakat találtak. Attól tartok, el sem tudjuk képzelni, mit érezhettek ezek a hazatérők.

Néhány hónap múlva visszaengedték Bácsalmásra mindazokat, akik a betakarításban segédkeztek.

A szovjet megszállás és az ebből fakadó bizonytalanság miatt a családok nem tudtak nyugodtan aludni. Mint utóbb kiderült, sajnos igazuk lett.

Alighogy helyreállították a házakat, lakásokat és tavasszal újra elvetették a gabonát a szántóföldeken, következett a kitelepítés.

TUDNIVALÓK

a magyarországi németek anyaországukba való
hazatéréséről, illetve áttelepüléséről

A szövetséges nagyhatalmak berlini hármass értekezletének határozata értelmében a Lengyelországban, Csehszlovákiában és Magyarországon tartózkodó német lakosság anyaországába - Németországba - hazatér, illetve áttelepül.

Ez az intézkedés nem büntető szankció a német lakossággal szemben, mert a német lakosság hazájába, barátai körbe, tájfestvére közé települ vissza, ahol elhelyezkedéséről és megélhetéséről messzemenő gondoskodás történik.

A Magyarországból hazatérők Németországnak amerikai megszállás alatti álló uralma alá települnek.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság a magyar kormánnyal együtt mindent elkövet - a legnagyobb áldozatok árán is - hogy ez az áttelepülés demokratikus módszerekkel, emberséges módon, előre megállapított terv szerint, rendszeresen és zökkenőmentesen bonyolódjék le.

Az idevonafutó rendelet értelmében áttelepülnek mindazok, akik a legutolsó népszámlálási összeírás alkalmával magukat német nemzetiségűnek, vagy anyanyelvűnek vallották, vagy magyarosított nevüket német hangzásúra változtatták vissza, továbbá azok, akik a Volksbundnak, vagy valamely legyveres német alakulatnak (SS) tagjai voltak.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik a nem német nemzetiségű és anyanyelvű személy vele együttélő házastársára és kiskorú gyermekeire, valamint a velük együttélő és 65. életévüket betöltött felnőttekre.

A 12330/1945. M. E. sz. rendelet 2. §-ának (2) és (3) bekezdésében megállapított mentességet a belügyminiszter által kiküldött és a helyszínen működő bizottságnál kell kérni.

Az áttelepülők lekvőhelyekkel ellátott, fűthető szerelvényeken utaznak. Egészségügyi szolgálattól megfelelően gondoskodás történik.

Értéktárgyaikat (ékszerek) készpénzüket, - idegen valuták kivételével - továbbá személyenként összesen 20 kg. élelmiszert vihetnek magukkal. Ebben személyenként 7 kg. liszt, tészta, vagy kenyér, 1 kg. zsír, 2 kg. húsnemű, 2 kg. hüvelyes és 8 kg. burgonya lehet. Ezenkívül magukkal vihetik legszükségesebb ruha- és ágyneműjüket, kéziszerszámokat és háztartási felszerelésüket. Az élelmiszer és egyéb podgyász együttesen nem lehet nehezebb személyenként 100 kg.-nál. Súlymegtakarítás és könnyebb kezelés céljából célszerű a holmikat zsákokba csomagolni.

BERAKODÓ ÁLLOMÁS:

Felkérjük az áttelepülőket, hogy őrizték meg nyugalmukat és támogassák az illetékes hatóságokat az áttelepülés megszervezésében és lebonyolításában.

Kelt a kiküldetés napján.

MINISZTERI BIZTOS

Zweischprachiger Anschlag am Gemeindehaus 1946.

A kép forrása: „Zweites BÄCSALMÄSER (Batschalmäsch) Heimatbuch“ Gstalter, Harton, Hippich, Loderer – 1990, Winnender Druck GmbH

Sok családot, köztük a Marsch/Hafner, Gstalter, Kehl, Manhalter, Schoblocher famíliákat és másokat a németországi Baden Württembergben fekvő Rems-Murr-kerületbe, Backnang községbe telepítettek át.

Később itt alakult meg a "Bácsalmásiak pártoló bizottsága". Később Backnangban létrejött a "Bácsalmási Heimatmuseum".

Egy másik úti cél Frankfurt környéke volt. Például a Hafenschers család Urberachban kötött ki, amely ma Rödermark város része, az Offenbach-i kerületben, Németország Hessen tartományában.

Szüleim élete az első időszakban – édesapám budajenői családja és édesanyám bácsalmási családja ugyanis itt találkozott egymással – minden volt, csak nem könnyű. A "menekülteket" gyanakvóan nézték és csak állami kényszerből, ennek következtében csak vonakodva fogadták be a közösségekbe. A lakhatási körülmények, legalábbis szüleim esetében nem voltak emberségesnek nevezhetők, legalábbis mai mércével mérve biztosan nem. Édesanyámnak, akinek már 14 évesen végleg el kellett hagynia az iskolát, és a betakarítási időszakokban sem tudott iskolába járni, továbbá a Duna áradásai során sem, amikor a víz elöntötte az iskolát, az alacsony iskolázottsága miatt nehéz dolga volt, ahogy apámnak is. Szüleim életét ezért is a kemény fizikai munka és az alacsony fizetés határozta meg. Ennek ellenére a gyerekeknek a lehető legkevesebbet kellett csak nélkülözni. 1965-ben a család már saját otthonába is beköltözhetett. Ezt megelőzően azonban először embertelen körülmények között kellett „élnünk” Erbstettenben a mosókonyha melletti pincében, később pedig öten egy alig 50 m²-es kis 3 szobás lakásban.

Magamról:

1956-ban születtem a baden-württembergi Stuttgart-Bad Cannstattban, az 1932-ben Budajenőn született Johann Kopp, + 2009-ben, és az 1929-ben Bácsalmáson született Katharina Marsch házasságából származott három gyermek egyikeként. Anyai nagyanyám, Katharina született Hafner volt.

A genealógia iránti érdeklődés a Marsch család Anton Hippich általi kikutatásából eredt. Ezt édesanyámtól kaptam, aki viszont az unokatestvérétől kapta, aki ezt a kutatást megrendelte. Nagyon gyorsan sikerült véglegesítenem ezt a családfát ezeknek a dokumentumoknak és a familysearch.org-on közzétett egyházi anyakönyvekben végzett saját kutatásaim segítségével. Időközben az Anton Hippich feljegyzéseiből származó teljes adatállományt – amennyiben az nem esik jogi zárolás alá – szintén közzétették (<https://ofb.genealogy.net/batschalmasch/>). Ezen adatok összerakása arra is ösztönzött, hogy apai ágon felkutassam a felmenőimet. Nehéz ez egy laikus számára. Intenzív internetes kereséssel találtam egy Christian Koppot, aki Budajenőn született. Egy Roland Schüttnek küldött levél adta meg a kezdőlökést, az információt, hogy az anyakönyvek a familysearch.org-on vannak közzétéve. Úgy tűnik, nincs védőoltás a "genealógia" vírusa ellen. Azóta keresem a feleségem őseinek a felmenőit is, akiknek anyai ágon a mai Csehország területéről, Freudenthal környékéről kellett visszatérniük Németországba. Gyönyörű, de egyben nagyon időigényes munka.

**Ne csak magyarul olvassa újságunkat, hanem ősei nyelvén is!
Addig is gyakorol, de a tartalom sem egészen ugyanaz.**

„Nyelvében él...” a nemzetiség is!

Kiegészítések Hajós családkönyvéhez¹

A Heibl család eredete

A **Heibl** (a leggyakoribb névváltozatok, Haibl, Heible, Haible, Heipl, Garán még Heibili is – itt azt a variánst használom, mint a Családkönyvben) egy szerteágazó nemzetség a Bácska északi részén, magyarországi gyökerei Hajóson vannak, de őshazája – ahogy ebben a faluban ez általánosnak tekinthető – Felső-Svábföldön.

Bár Hajós idén ünnepelhetné a telepítés 300. évfordulóját – a telepések első csoportja 1722. június 1-jén érkezett a faluba –, a Heibl messze nem az elsők között van. Dr. Paul Flach Hajós-könyvében közzétette az első öt telepescsoport jegyzékét, valamint az 1732-32-es összeírás adatait, a név egyikben sem jelenik meg, csak az 1740-es években, először ²**Josef** Heibl halálakor, 1743. június 28-án (60 éves, felesége Barbara), majd **Martha** Heibl **Michael** és **Ursula** leánya 1743. szeptember 17-én történt keresztelésénél jelenik meg igazán, ezt követően azonban már sokszor. 1732. május 13-án ugyan meghalt 28 évesen egy **Magdalene Haiblin** (nem tudni, hogy ez a leánykori neve vagy a házassági neve volt), de e dátum után jó tízéves szünet van.

Az 1743-ban elhunyt Josef után a nemzetség első képviselői három azonos korú fiatal volt:

- **Konrad**, aki 1745. január 10-én vette feleségül **Margarethe Hieglert**,
- **Johann**, aki 1746. november 3-án vette feleségül **Franziska Pappenlauert** (második házassága 1751. október 31-én **Elisabeth Geiselhartt**al),
- **Justina** (az anyakönyvekben Christina-t is írtak), akit **Johann Reiter** vezetett oltár elé 1746. április 28-án.

Volt egy negyedik, hozzájuk körülbelül hasonló korú férfi, **Johann**, aki 1752. november 21-én vette feleségül **Franziska Mayert**, de ők *Császártöltés*en éltek, ez a falu akkoriban Hajós filiája volt

Feltűnő, hogy a négyből három pár milyen hamar egymás után házasodott, amiből arra lehet következtetni, hogy ők testvérek és újonnan érkezettek lehettek. Úgy tűnik, Michael Heible is beleillik ebbe a sorozatba, aki ugyan nem Hajóson nősült, de 1743-tól – kezdve a már említett Martha-val – hat gyermeke született ott.

Mindhárom házasságkötéskor az egyik tanú ugyanaz a személy volt, egy bizonyos Konrad Mayer, ami nem lehetett véletlen. Ez a Konrad Mayer nem jelenik meg családfőként Hajós anyakönyveiben, hanem csak Georg Mayer és Barbara Raigi gyermekeinek keresztapjaként, 1728 és 1739 között hat alkalommal, és mindig egy Barbarával együtt, akit néha családnév nélkül jegyeznek be, néha Mayerként, de leggyakrabban Haibleként. Egyszer mint "uxor"-t, azaz Georg Mayer feleségeként írják be, ami egyértelművé teszi a helyzetet. Ez azt jelzi, nem véletlen, hogy ez a férfiú volt a három testvér esküvői tanúja, valahogy sógorságban kellett állniuk.

¹ Johann és Gertrud Schnaterbeck: Familienbuch der donauschwabischen Gemeinde Hajós 1723-1948. Cardamina Verlag, Plaidt, 2009

² Paul Flach und Josef Paul: Siedlungsgeschichte von Hajós, einer schwäbischen Gemeinde an der nördlichen Grenze der Batschka. München, 1976

Paul Flach az 1976-ban megjelent munkájában nem von le következtetéseket e fiatal házaspárok kapcsolatáról. Furcsa módon azonban a Császártöltésről szóló korábbi munkájában ¹ Hackertől idéz, és megjegyzi, hogy Konrad és Johann, akik 1746-ban házasodtak össze, illetve Justina, aki később érkezett Hajósra, testvérek voltak.

Hacker munkája már akkor is fontos forrás volt Flach számára², amikor még nem jelent meg könyv formájában, így ebben az esetben is. A Haible-kről három releváns bejegyzést találni a könyvben (ezek magyar fordítását közlöm):

- **3739** *Haible, Johann, Hundersingen, nőtlen, Magyarországra – 1735 11 07, azaz 1735. november 7.*
- **3740** *Haible, Johann és Conrad, Hundersingen, akik Magyarországra költöztek, mostohaapjuktól, Christian Egle-től 30 Fl-t kapnak; [...] In Hajós, p. 3743- (1742)*
- **3743** *Haible, Justina, Hundersingen, Christian ... hajadon mostohalánya..., a hajósi testvéréhez akar menni, manumisszó, levonásmentesen, mivel csak 6 forintja, ruhája és ágya van. [...]*
= *Haible, Christina, Hundersingen, Christian Egle mostohalánya, két testvéréhez Hajósra; [...] örökölt ruháját ellopták – 1745 04 24, azaz 1745. április 24.*

Mivel a három keresztnév közül kettő viszonylag ritka (Konrad és Justina), és Hajóst is új otthonukként adták meg, Dr. Flach joggal jelenthette ki, hogy ezek a kivándorlók azonosak a három fiatal házassal. De Michaelt nem találjuk meg Hacker művében. Találunk egy Josefet, de nem biztos, hogy ő az a Hajóson elhunyt, akinek özvegyét, Barbarának hívták:

3737 *Haible, Josef Dietershausenből, az elhunyt Johann fia, szabó, házassági megállapodás Agnes Mühlbacher-rel, Magyarországra akar menni, de itt marad, miután apja házát átírták rá. 1734 04 06*

= *eladja a házának felét 60 forintért, hogy feleségével és két gyermekével Magyarországra költözzön 1734 04 02*

3738 *Haible, Josef, Dietershausen, az elhunyt Johann fia, Bécsbe házasodik. Manumisszió. 1734 04 06*

Hacker azt írja, hogy a 3735. sorszám alatt felsorolt Johann Haible azonos a Franziska Mayer-t feleségül vett Johannal, ezt aényt Bánáti Miklós Császártöltésről írt helytörténeti könyvéből veszi át³. Hackernek ekkoriban nem volt más forrása a magyar adatokról (Bánáti könyve 1969-ben jelent meg). A hajósi családkönyvben azonban teljesen egyértelművé teszik, hogy ez a Johann egyike volt a három hundersingeni testvérnek. Figyelemre méltó azonban, hogy az Uttenweiler közelében található Dietershausen mindössze 8-10 km-re van Hundersingentől.

¹ Paul Flach: Siedlungsgeschichte von Császártöltés, einer deutschen Gemeinde an der nördlichen Grenze der Batschka. München, 1969

² Werner Hacker: Auswanderungen aus Oberschwaben : im 17. u. 18. Jh. archival. dokumentiert. Theiss Verlag, Stuttgart, 1977, ISBN 978-3-8062-0188-8

³ Bánáti Miklós: Huszonk évtizedét az új hazában: Császártöltés község történelmi adattára. Bács-Kiskun Megyei Nyomda Vállalat, Kecskemét, 1969.

A tanulmányban szereplő települések. Forrás: mapy.cz

Bár a három testvérrel kapcsolatban jó néhány támpont van (keresztnevek, mostohaapa neve, származási hely), több mint 20 évvel ezelőtt nem találtam meg őket az illetékes egyházmegyei levéltár anyakönyveiben. De bevallom, csak Justinát kerestem, mivel ő az őszám.

Nem figyeltem arra fel, hogy Hacker ősforrásai az oberstadioni uradalom jegyzőkönyvei voltak! Emiatt kerestem őt hiába egy másik, a Herbertingenhez tartozó Hundersingenben.

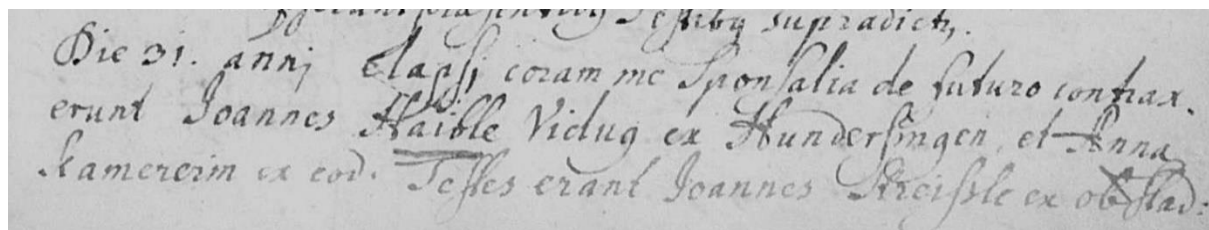
Sok évbe telt, mire végre megtaláltam őket a FamilySearch-on. Erről az adatbázisról már korábban említettem, hogy bár a Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye digitalizált anyakönyvei nincsenek közzétéve, azonban jól indexelték őket, mindig érdemes újra és újra begépelni a keresett nevet, mert amit ma nem találunk, meglehetjük akár csak hét néhány hét múlva. Ezt tettem magam is 2022 elején, amikor elég egyszerűen megtaláltam **Justina Haible-t**. Csak azt kellett ellenőriznem, hogy vannak-e Johann és Konrad nevű testvérei, és hogy van-e Christian Egle nevű mostohaapjuk, és már meg is leltem őket.

Justina Haible-vel kezdtem a keresést, hamar találtam egy ideillő keresztelest, egy Justinát 1715. május 12-én kereszteltek meg **Oberstadionban**. De vajon ez a helyes személy?

A Genwiki szerint Hunderringen katolikus közössége 1808-ig Oberstadion plébániájához tartozott.¹

Ezért a keresést Oberstadionra összpontosítottam: Search/Katalog/Oberstadion/Baptisms 1627-1635, 1649-1770 Marriages 1627-1635, 1649-1658 1699-1770 Dead 1628-1635, 1650, 1698-1770 Confirmed 1654-1657, 1705-1763 - és itt rákattintottam a nagyító szimbólumára, hogy leszűkítve csak ezen anyakönyv indexált adataiban keressen.

A megtalált Justina szülei **Matthäus** (avagy **Matthias**) **Haible** és **Anna Kammerer** voltak.

Matthäus Haible és Anna Kammerer házassága Oberstadion anyakönyvében.

A férfi keresztnéve itt „Joannes”, de ez kétségtelenül elírás, mert az eljövendő gyermekeknél az apa neve mindig Matthäus vagy Matthias.

14.	R.D.	Matthias Haible	Jo. Winghart	12.
Justina.	Cooper:	Anna Kammerer	Anna Maria	Chaj.
		ex Hunderringen.	Wieland in	9.
			Hunderringen.	mat.

Justina Haible keresztelési bejegyzése az oberstadioni anyakönyvben

Ezután ellenőriztem, hogy ennek a házaspárnak lettek-e Johann és Konrad nevű fiai. És megtaláltam! **Johann** 1717-ben, **Konrad** 1718-ban született. Szerencsére ez a házaspár be volt tagolva egy családfába, így a keresés könnyebb volt. Hamar rájöttem, hogy Matthäus Haible háromszor nősült, Anna Kammerer a második felesége volt. Annak érdekében, hogy a családot biztosan azonosítsam, meg kellett találnom a kivándorlási aktákból ismert mostohaapát, **Christian Egle-t** is. A legjobb módja annak, hogy megtaláljam, ha egyszerűen beírom a nevét a keresőmezőbe. Az eredmény az lett, hogy egy Christian Egle 1730. november 26-án feleségül vette **Maria Handgretingert**; Matthäus Haible harmadik feleségének a neve is ez volt. Matthäus Haible 1730. október 11-én meghalt, így már biztos volt, hogy Christian Egle feleségül vette Matthäus Haible harmadik feleségét. Egyébként sem egy másik Maria Handgretinger, sem egy másik Christian Egle nem volt az oberstadioni anyakönyvekben, legalábbis nem indexelve.

Furcsa módon Justina Haible-t nem adták hozzá ehhez a családfához, ha rákattintottam a Justináról szóló egyetlen találatra, a szülők helyesen voltak megadva, de a nevük alatti családfa szimbólumra kattintva már azokat a szülőket mutatta, akiket a Családkönyvben vannak – helytelenül – feltüntetve, ám további személyi adatok nélkül. Ennek a másik családfának a forrása tehát egyértelműen a Családkönyv, anélkül, hogy ezt a forrást megadná.

¹ [https://wiki.genealogy.net/Hunderringen_\(Oberstadion\)](https://wiki.genealogy.net/Hunderringen_(Oberstadion))

familysearch.org/search/record/results?count=20&q.givenName=Justina&q.spouseSurname=Raii&q.surname=Haible

Suchergebnisse (88.049)

Sammlung Geschlecht Ethnische Zugehörigkeit Geburt Eheschließung Tod Sonstiges Wohnsitz

Name **Ereignisse und Verwandtschaftsverhältnisse**

Justina Haible
Hauptperson
Deutschland Geburten und Taufen, 1558-1898

Kleinkindtaufe 28. März 1743
Bichishausen, Münsingen, Württemberg, Deutschland
Eltern Georgio Haible, Mariae Mauch

Justina Haible
Hauptperson
Deutschland, Württemberg, Diözese Rottenburg-Stuttgart, Katholische Kirchenbücher, 1520-1975

Taufe 12. Mai 1715
Oberstadion, Alb-Donau-Kreis, Baden-Württemberg, Deutschland
Eltern Mathias Haible, Anna Cammerer

Justina Haible
Hauptperson
Deutschland, Württemberg, Diözese Rottenburg-Stuttgart, Katholische Kirchenbücher, 1520-1975

Taufe Bichishausen, Münsingen, Württemberg, Deutschland
Eltern Georgio Haible, Mariae Mauch

Angaben zur Aufzeichnung

Name Justina Haible
Taufdatum 12 May 1715
Ort der Taufe Oberstadion, Alb-Donau-Kreis, Baden-Württemberg, Deutschl
Name des Vaters Mathias Haible
Geschlecht des Vaters Male
Name der Mutter Anna Cammerer
Geschlecht der Mutter Female
Art des Ereignisses Baptism
Urkundennumm 14
er

A felső képen a helyes adatok, míg az alsó képen a név alatti családfára kattintva a téves szülői adatokat tartalmazó családfa.

familysearch.org/tree/person/details/LXL7-V1P

• Justina Haible 1715-1775 • LXL7-V1P

Einzelheiten Zeitstrahl Quellen (2) Zusammenarbeit (0) Erinnerungen (0)

📍 Oberstadion, Alb-Donau-Kreis, Baden-Württemberg, Deutschland

▼ Angehörige

Ehepartner und Kinder
Alle anzeigen + Ehepartner hinzufügen

Johann Reiter
Verstorben • LXL7-VQG
Ehe: 28. April 1746
Hajós, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Ungarn

Justina Haible
1715-1775 • LXL7-V1P

Eltern und Geschwister
Alle anzeigen + Vater oder Mutter hinzufügen

Heible Martin
Verstorben • G626-TXH

N.N. Maria Monika
Verstorben • G62X-S82

^ Kinder (4)

Sebastian Reiter
1746-1747 • G817-S1M

Anna Reiter
1748-1811 • G817-QV5

Helena Reiter
1749-1793 • LXX6-KPY

Michael Reiter
1753-Verstorben • G81Q-KY8

^ Kinder (4)

Justina Haible
1715-1775 • LXL7-V1P

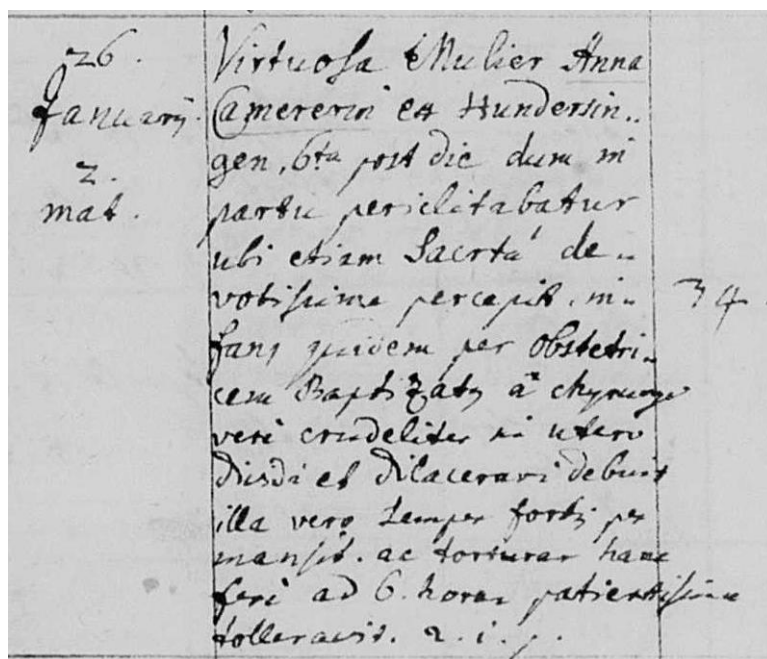
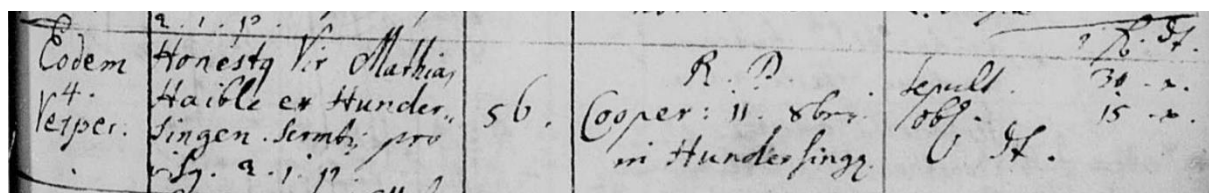
Heible Johann Martin
1726-1768 • G62X-QNH

Heible Franz Anton
1728-Verstorben • G6BK-5BF

Heible Konrad
Verstorben • G6B2-1W5

Természetesen az indexelt adatok nem mindig megbízhatóak, ezért ismét a Forschergruppe Oberschwaben-hez (Felső-Sváböld Kutatócsoportja) fordultam, ahol megnézték nekem az

eredeti bejegyzéseket, ami által világos lett, hogy megtaláltam a megfelelő Justínát, Konrad és Johann nővérét, Matthias/Matthäus és Anna Cammerer lányát, Christian Egle mostohalányát. Érdekesség, hogy 1730 után mindkét szülője mostohaszülő volt. A család, amint az bejegyzésekből kitűnik, Hundersingenben élt.

Fent: Mathias Haible ősatyám halotti anyakönyvi bejegyzése az oberstadioni anyakönyvben

Balra: Anna Kammerer ősanyám halotti bejegyzése az oberstadioni anyakönyvben. Halálának körülményei szörnyűek voltak: vagy késői vetélése, vagy egy rosszul fekvő gyermeke volt, de miután a bába megkeresztelte a gyermeket, a sebész összedarabolva szedte ki.

Megtaláltam a három testvér esküvői tanúját, **Konrad Mayert** és feleségét, **Barbara Haible-t** is. 1712. július 5-én házasodtak **Dieterskirchben**. Dieterskirch Hundersingennel szomszédos falu, mindössze 4 km-re! Tehát csak úgy melleleg egy újabb kiegészítő adatot találtam a Családkönyvhöz. Ennek a dieterskirchi házaspárnak azonban nem találtam gyermekeit, és nem találtam ott az ő keresztelésüket sem. Konrad Mayer és felesége 1726. május 3-án érkeztek meg Hajósra a telepések ötödik csoportjával.

A Családkönyv kiegészítései a következők:

3419

HAIBLE, Matthäus (Mátyás),

Reutlingen(dorf?)-ből származik. *1674 + Hundersingen/Oberstadion 1730. 10. 11.

oo Hundersingen/Oberstadion (Ost.), 1703. 04. 14.

Tanúk: Michael Papelauer ex Hundersingen &
Johann Streißlin ex Oberstadion

FUX, Katharina Szülők: Jerg Fux – Anna Weger

* Hundersingen/Ost., 1685. 11. 15 +Hundersingen/Ost., 1711. 11. 23.

2.oo Hundersingen/Ost. 1712. 01. 10.

Tanúk: Johannes Streißle ex Oberstadion &?

KAMMERER, Anna Szülők: Jerg Kammerer – Maria Feger

*Hundersingen/Ost., 1684.09.25 + Hundersingen/Ost. 1720. 01. 26.

Theresia* Hundersingen/Ost., 1713. 02. 03.
 Anna Maria* Hundersingen/Ost. 1714. 03.29.
 Justina* Hundersingen/Ost. 1715. 05. 12.
 oo Hajós, 1746. 04. 28 . **Johann Reiter** → 7202
 Johann* Hundersingen/Ost. 09.01.1717
 1.oo Hajós, 1746. 11. 03 **Franziska Pappenlauer**→ 3423
 2.oo Hajós, 1751. 10. 31 . **Geiselhardt Erzsébet** → 3424

Konrad* Hundersingen/Ost. 17.11.1718
 oo Hajós, 1745.01.10 **Margarete Hiegler**→ 3422

3. oo Hundersingen/Oberstadion, 1720. 04. 28.:

HANDGRETINGER, Maria

származási helye: Volkersheim/Kirchbierlingen

2.oo Hundersingen/Ost. 1730. 11. 26 **Christian Egle**

T.: Johannes Jele a Stadionból &

Martin Wachter ex Undersingen (Hundersingen)

Anna Maria* Hundersingen/Ost., 1726.01.29.

Josef* Hundersingen/Ost. 1721. 01. 19.

Nem találtam más gyermekét az Egle - Handgretinger házaspárnak, sem Oberstadion indexált anyakönyveiben, sem **Willenhofen** anyakönyveiben, erről a településről származott Christian Egle. Tény azonban, hogy legalább még ő élt, amikor a három mostohagyermek az 1740-es években Magyarországra kivándorolt.

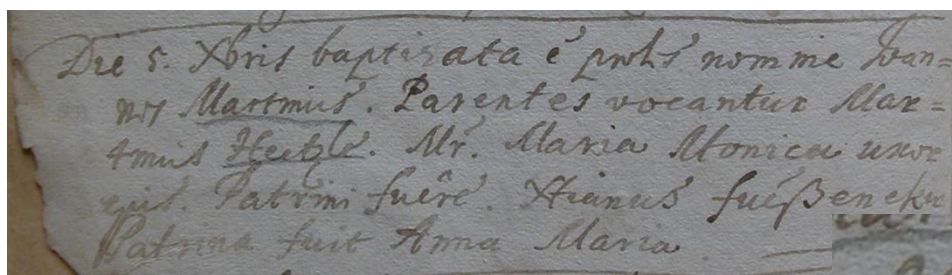
Maria Handgretinger Volkersheimből származott, ami **Kirchbierlingen**ben volt anyakönyvezve. Itt találtam a keresztelési bejegyzésekben két **Anna Maria**-t és egy **Maria**-t, az utóbbit 1709. augusztus 13-án keresztelték meg **Benedikt** és **Maria Roher** lányaként, valószínűleg ő lett Matthäus Haible későbbi felesége.

Nem találtam meg **Matthias/Matthäus Haible** származását. Az első házassági bejegyzésben Reutlingen van származási helyként megadva. De Reutlingen túlnyomórészt evangélikus volt, ezért inkább úgy gondolom, hogy ez **Reutlingendorf** kell legyen, amely csak körülbelül 12 km-re található Hundersingentől . Itt valóban volt is Haible, de a FamilySearch indexelt nevei között nem találtam Matthäust vagy Matthiast.

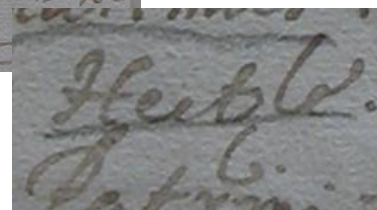
A Justina és Christina nevek keveredésére - amely, amint azt Hacker eredeti forrásában is láthatjuk, az eredeti hazában, valamint a szintén németül beszélő új hazában ugyanúgy előfordult – ugyanazzal a jelenséggel magyarázható, mint a Magdalena és Helena nevek összetévesztése. A köznyelvben az embereket nem hivatalos keresztnévvel, hanem becenévvel szólították meg: Magdalenát és Helenát egyaránt Leninek, Justinát és Christinát valószínűleg Tine-nek hívták, és a keresztszülők, amikor a gyermeket keresztelőre vitték, talán nem tudták maguk sem, hogy melyik az akkor még egy gyermekágyban fekvő anya hivatalos keresztnéve. Ha ezt még a plébános vagy a káplán sem tudta, akkor azt a keresztnévet írtál be, amiről úgy gondolták, hogy az anya neve.

A Családkönyvben 3419. folyószám alatt megadott adatok tévesek!

E házaspárnak, **Martinnak** és **Maria Monika**-nak valóban volt egy **Johann Martin** nevű gyermeke, aki 1726. december 5-én született, de az ő nevük nem Heible, hanem **Hechtle**, akiket egyébként már külön családként jelölnek meg 3401 szám alatt, és Flach is ekként említi őket.

Johann Martin keresztelese a hajósi anyakönyvben. Első pillantásra valóban Heible-nek lehet olvasni a családnevet. De a harmadik betű fölötti pont hiányzik, tehát ez inkább „c”.

Érdekesség, hogy **Dieterskirch** indexelt adatai szerint egy **Agnes Mühlbachert** valóban egy Haible nevű ember vett feleségül, de nem egy Johann, hanem egy **Pius**, és a párnak volt egy **Tiberius** nevű fia, akit 1732. január 21-én kereszteltek.

A még eldöntendő kérdés az, hogy a hajósi **Michael** Haible azonos volt-e a **nasgenstadti Michael Heible**-vel, akinek **Ursula(!) Mehrle** nevű feleségétől 1729 és 1742. május 25. között születtek ott gyermekei. A Hajóson született Martha beleillik ebbe a sorozatba, de további bizonyítékok nélkül nem tudjuk megállapítani a szülők azonosságát. Másrészt a nasgenstadti házaspárnak **1738. május 2-án** született egy fia, **Anton**, Hajóson pedig a Michael és Ursula házaspár fia, **Anton** 1745. szeptember 9-én halt meg 4 éves korában, viszont a nasgenstadti Anton meghalt már 1741. január 6-án.

Mivel a Haible név nem volt ritka Felső-Svábsországban, a Hajóson és Császártöltésen letelepedett névviselőknek nem feltétlenül kellett egymással rokonságban állniuk.

A nevet Hundersingenben többnyire Haible-ként írták, szinte soha nem "ei"-vel, hanem néha "ey"-vel vagy akár "au"-val. A név a Häuble szóból származik, tehát ami a Haube=főkötő kicsinyítő formája, tehát ez egy főkötőket készítő személy volt az ő a távoli múltban¹.

**Ezúton mondok köszönetet a kutatásomhoz nyújtott segítségéért a
Forschergruppe Oberschwaben tagjának: Silvia Humbergnek!**

***Fordítások
magyarról németre – németről magyarra***

***Lohn Zsuzsanna,
Pencz-Amrein Ilona, Pencz Kornel***

¹ Hans Bahlow :: Deutsches Namenslexikon, Keyzersche Verlagsbuchhandlung GmbH, München, 1967

Képek az AKuFF 2022. évi eddigi találkozóiról / Bilder von den bisherigen AKuFF-Treffen im Jahr 2022

Kübekháza, 2022. május 14. / Kübeckhausen, 14. Mai 2022

**jobbra/rechts: A résztvevők /
Die Teilnehmer**

**lent/unten: vendéglátónk, dr.
Molnár Róbert polgármester
úr és K. Németh Lászlóné
helytörténész / unser
Gastgeber, der Herr
Bürgermeister Dr. Robert
Molnár und die
Ortshistorikerin Frau Németh**

**fent/oben: emlékmű a
hármashatárnál / Denkmal an
der Dreilandesgrenze**

**balra/links: régi német sírok a
kübekházi temetőben / alte
deutsche Grabsteine im Friedhof
von Kübeckhausen**

Alle Fotos: Ilona Pencz-Amrein

**Himesháza, 2022. szeptember 3., a Stifoller-Találkozóval egybekötve
Nimmesch, 3. September 2022. zusammen mit dem Stifoller-Treffen**

NIMMESCHER	DEUTSCH
Kumorje!	Guten Morgen!
MaaJe	Mädchen
's raant!	Es regnet!
allsemol	manchmal
naichte	gestern
Quatsche-pekmes	Zwetschgen-marmelade
Linktatsch	Linkshänder
hocke	sitzen

**Balra/links: vendéglátónk, Krammné Mezei Anikó, a német önkormányzat elnöke / unsere Gastgeberin Frau Anikó Mezei-Kramm, Vorsitzende der deutschen Selbstverwaltung
/középen / mitte: pólójának háta / Rückseite ihres T-Shirts**

jobbra/ rechts: Pallay-Wéber Beáta tagunk előadása / der Vortrag unseres Mitglieds Frau Beate Pallai-Weber

lent/unten: a találkozó résztvevői a kötelező csoportképen és az előadás alatt / die Teilnehmer des Treffens auf dem obligaten Gruppenbild und während des Vortrags

Fotos: Dr. Lamper László (L), Ilona Pencz-Amrein

Ein schöner Tag!

Fotos: Pencz

